Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	oversat af M. Cl. Gertz ; Udgivet af Selskabet for historiske Kildeskrifters Oversættelse med Understøttelse af Ministeriet for Kirke-og Undervisningsvæsenet.
Titel | Title:	Kong Knuts Liv og Gerninger, eller Æreskrift for Dronning Emma
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : i Kommission hos Karl Schønberg, 1896
Fysiske størrelse | Physical extent:	73 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Kong
Knuts Liv
og
Gerninger

1 8 9 6

35,-114,-8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130004861621

KONG KNUTS LIV OG GERNINGER

ELLER

ÆRESKRIFT FOR DRONNING EMMA

OVERSAT

AF

M. CL. GERTZ.

UDGIVET AF

SELSKABET FOR HISTORISKE KILDESKRIFTERS OVERSÆTTELSE

MED UNDERSTØTTELSE AF

MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS KARL SCHØNBERG.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE

1896.

7664

BIBLIOTHECA
HAFNIENSIS

Forfatteren til det her oversatte Skrift er en Munk, som har hørt hjemme i St. Bertinus's berømte Kloster i Byen St. Omer i Artois paa Grænsen af Flandern. Dér har han set Kong Knut den Store, da denne paa sin Rejse til Rom 1026 besøgte Klostret og skænkede det rige Gaver, saaledes som han fortæller i Skriftets anden Bog, Kap. 20. Han er senere traadt i Hengivenhedsforhold til Dronning Emma, maaske under hendes Landflygtighed i Brügge 1037—40, og paa hendes Opfordring har han skrevet sit Skrift; om han har fulgt hende til England eller er forbleven hjemme i sit Kloster, kan ikke siges med Sikkerhed.

I det ældste Haandskrift, som er bevaret, har en Munk fra Canterbury givet Skriftet Titlen: *Cnutonis Regis Gesta*, »Kong Knuts Handlinger«; men Titlen passer ikke helt til Indholdet, idet dette Emne kun behandles i Skriftets anden Bog, som ganske vist udgør Halvdelen af det. Forfatteren siger selv i sin Fortale til Læseren, at han har skrevet sin Bog til Ære for Dronning Emma, og vil hævde, at det i Virkeligheden helt igennem sigter paa en Lovprisning af hende, om hun end slet ikke nævnes i dets første Del undtagen i det forudskikkede Sendebrev, hvorved Skriftet dediceres til hende; i Betragtning heraf kaldte den første Udgiver Skriftet: *Encomium Emmae Reginae Daciae et Angliae*, og under denne Titel er det mest bekendt. Den nyeste Udgiver har

dog optaget den anden Titel, og den har i alle Fald lidt mere Autoritet; men hvorledes Forfatteren selv har villet betitle Skriftet, kan ikke siges.

Skriftet er, bortset fra Indledningsbrevet og en Fortale til Læseren, delt i 3 Bøger. I den første omhandles Sven Tveskægs Historie og særligt hans Tog imod og Erobring af England; den anden, Hovedpartiet, skildrer Knut den Stores fornyede Erobring af Landet og hans Regering dér som Enekonge; i den tredje fortælles Begivenhederne fra Knuts Død til hans Søn Hardeknuts Tronbestigelse. Som Kildeskrift, særligt til Kong Knuts Historie, har Værket sine betydelige Mangler. Forfatteren tænker kun paa Knut som engelsk Konge, saa at han enten helt forbigaar eller dog kun løst antyder hans Regering over Danmark og alle de vigtige Begivenheder, der knytte sig hertil; ogsaa om hans Regeringshandlinger i England, efter at han var bleven Enekonge, meddeles næsten intet, og navnlig har Forfatteren da aldeles intet Øje for Knuts snilde Politik, hvorved han søgte at forsone Englænderne med det danske Herredømme. Dette kunde man vel for Resten heller ikke vente af ham som en Fremmed og en jævn Munk; til Gengæld har han saa meget mere Sans for Knuts Interesse for Kirken. Hans Kronologi synes at være temmelig unøjagtig, og han er afgjort partisk for alt, hvad der staar i Forbindelse med Emma. Men ikke desto mindre har Værket som hidrørende fra Samtiden ikke ringe Betydning ved Siden af de engelske Kilder: det supplerer, retter og støtter disses Beretninger paa adskillige Punkter. Det er endvidere højst læseværdigt paa Grund af dets anskuelige og livfulde Skildringer, der vidne om Forfatterens Interesse for sit Emne og hans Evne som Fortæller; at nogen Svulst og Overdrivelse oftere kommer frem, kan man efter Skriftets Bestemmelse og den da herskende Smag ikke undre sig over. Forfatteren har kendt visse Dele af den latinske Litteratur godt; Sallustius har han saa at sige valgt sig til Mønster og laaner mange Vendinger

fra ham, til Dels endogsaa næsten ordret, foruden at Paavirkning fra ham ogsaa ellers viser sig i ikke faa Enkeltheder i Værkets Sprog; dernæst synes han særligt at være fortrolig med Vergil, fra hvis forskellige Værker han ogsaa har indflettet ikke faa Udtryk og Vendinger i sit Sprog.

Encomium Emmae blev første Gang udgivet af André Duchesne i hans Samling af *Historiae Normannorum Scriptores Antiqui* i Paris 1619, efter hvilken Tekst Langebek har ladet det aftrykke i *S. R. D.* vol. II p. 472—502. Det engelske Haandskrift, hvorefter den Afskrift var tagen, som Duchesne benyttede, troede man længe var gaaet tabt; men G. H. Pertz mener at have fundet det igen. Vist er det, at han i Hertugen af Hamiltons Bogsamling i Skotland 1862 fandt og afskrev et fra Beg. af 12te Aarh. stammende Haandskrift til Værket, som i sin Tid havde tilhørt St. Augustins Bibliotek i Canterbury; paa første Side er der et Maleri, som forestiller Dronning Emma siddende paa en Trone, medens hendes Sønner Hardeknut og Edvard staa ved Siden af hende og en Munk knæler foran hende efter at have overrakt hende den af ham skrevne Bog, som hun holder i sin Haand. Herefter har Pertz udgivet Værket i *Monumenta Germaniae* vol. XIX (og siden i en lille Separatudgave fra Hannover 1865) med en ikke lidt bedre Tekst end den, hvori det hidtil forelaa, om end heller ikke hans Tekst er fejlfri. Ved Siden af dette Haandskrift har Pertz benyttet et andet, som findes i Nationalbiblioteket i Paris under Nummer 6235 og tidligere har tilhørt Dronning Elisabeths berømte Minister Lord Burleigh; det indeholder under Titlen *Excerpta ex Gilda* nogle Blade med Ekscerpter af dette Værk i en temmelig mishandlet Tekst; men mærkeligt er det især derved, at det indeholder nogle Slutningslinier (3dje Bogs Kap. 15), som ikke findes i det ældste Haandskrift og heller ikke i Duchesnes Udgave. Pertz mener, at de ere tilføjede af Forfatteren selv i en »anden Udgave« af hans Værk; dette er dog lidet sandsynligt. Der kan efter min

Mening ikke godt være nogen Tvivl om, at Forfatteren har villet slutte Skriftet, hvor det nu slutter i det ældste Haandskrift; sandsynligvis har en anden, som ejede et Eksemplar af samme Art som dette, deri tilføjet de sidste Linier straks efter Hardeknuts Død, og dette Eksemplar er da blevet Stamhaandskriftet for det, hvorefter Pariserhaandskriftets Ekscerpter ere tagne.

Skriftets Affattelsestid kan angives med Sikkerhed, da det slutter med Hardeknuts Ankomst til England og hans Broder Edvards Hjemkaldelse 1040, medens det ikke omtaler hans Død 1042. Endnu mindre taler det naturligvis om Emmas Død, som først indtraf d. 6. Marts 1052, og han, der har tilføjet Slutningslinierne, har ogsaa skrevet dem længe før dette Tidspunkt; derfor findes der heller intet i disse om den skammelige Behandling, som Edvard lod sin Moder blive til Del, efter at han var bleven Konge.

Oversættelsen her er gjort efter Pertz's Separatudgave; de Tekstændringer, jeg har foretaget i denne, angives nedenfor efter Side- og Linietal i denne Udgave; Pertz's Læsemaade er tilføjet i Klammer. Ved de historiske Noters Affattelse har jeg for største Delen benyttet Langebeks Kommentar til Skriftet, dertil Joh. Steenstrups Værk om Normannerne.

Pertz S. 1, 23: historic*o* (historicis)
» S. 2, 4: quo*d* dixi blasphemium (quem d. b.)
» » , 7: (*precipue*) ab invidentibus (precipue *om. P.*).
» » ,12: va*n*is (variis)
» S. 3, 4: ipsius decori (*fore*) claritudi*ni* (ipsius decori claritudinis)
» » , 8: etiam eius (*mentio*) (mentio *om. P.*)
» » ,11: gira*bis* (giraveris)
» » ,13: rotat*us* c. o. r. *st*ilus (rotato c. o. r. circulus)
» » ,18: mecum senti*es* sic colligen*s* (mecum sentiens sic collige)
» » ,19: virtute (*clarens*) (clarens *om. P.*)
» » ,30: Anglicis absens erat (*regionibus*) (regionibus *om. P.*)
» S. 4, 6: intelliges (intellige)
» » ,14: coni*u*ngi (contingi)

» » ,19: regim*ine* (regimen)
» S. 5, 9: semper (*memor*) ac (memor *om. P.*)
» » ,12: (*in*) suis (in *om. P.*)
» » ,16: multa (*ac*) liberali (ac *om. P.*)
» S. 6, 1 f. n. tegn*e aut* socordiae (tegna socordiae)
» S. 8, 4 f. n. *in*sistentes (resistentes)
» S. 10, 12 instaura*ta* (instaurato)?
» » ,19: domum (demum)
» » ,29: natales (*advehitur*) ad fines. Cum (natales ad fines (*delatus*), cum)
» S. 11,20: ñ*r*am (*i. e.* nostram) (meam)
» » ,35: (*ego*) guberno (ego *om. P.*)
» S. 13,22: *l*igneae (igneae)
» S. 15, 8: (*et*) gradiens (et *om. P.*)
» » ,15: hostes (*esse*) (esse *om. P*)
» » ,25: (*ad*) adiacentem (ad *om. P.*)
» » ,31: letos (letus)
» S. 16,12: non *im*pari (non pari), cfr. S. 8, 6
» » ,25: *cum* C. s. v. p. fact*u* (ut C. s. v. p. facto)
» S. 17,26: suspect*ans* (suspectus)
» S. 18,12: *s*et suis (et suis)
» » ,19: Latin*e* (Latini), cfr. S. 17, 6 f. n.
» S. 19,11: armati (*multi*) (multi *om. P.*)
» » ,5 f. n.: *de*decorato (decorato)
» S. 20,10: diri*pi*unt (dirimunt)
» » ,12: per*sti*terunt (persisterunt)
» S. 21, 3: *n*obis (vobis)
» » ,8: *vic*tus (invitus)
» » ,24: *boreali* (Duchesne; australi *P.*)
» S. 23,21: stirpe (*nobilissima*) (nobilissima *om. P.*)
» » ,23: *predi*tissima (prudentissima)
» S. 24,25: (*ad*) alterutrum (ad *om. P.*)
» S. 25, 3: compul*s*e (compulsi)
» » ,25: *si*quidem (quidem)
» S. 29,31: he*c* (hoc)
» S. 33, 1: dic*e*nt (dicunt)
» » ,20: *s*umus (simus)
» » ,28: deber*ent* (debere)
» S. 34,20: miserabili*s* (miserabili)
» S. 35, 5: *s*equitur (exequitur)
» S. 36,22: *pr*opero (prospero)
» » ,1 f. n.: somn*is* (somno; *cod.* somni)
» S. 38, 18: in*t*ensae (infensae)

Interpunktionsfejl og Trykfejl ere ikke tagne i Betragtning.

M. Cl. Gertz.

Kong Knuts Liv og Gerninger

eller

Æreskrift for Dronning Emma.

Fortale til Dronning Emma.

Frelse vorde dig til Del fra den Herre Jesus Kristus, o Dronning, du, som staar over alle af dit Køn ved dine herlige Sæder!

Jeg, din ydmyge Tjener, formaar ikke ved Gerninger af mig at yde noget, der er din Højbaarenhed værdigt, og heller ikke véd jeg, paa hvilken Maade jeg dog i det mindste med Ord skulde kunne være den til Behag. At nemlig enhvers Veltalenhed, naar han vil tale om dig, maa komme til kort overfor din Aandsstorhed, er noget, der er klarere end selve Solens Straaleglans for alle dem, der kende dig. Men nu sætter jeg dig dog paa Grund af dine Velgerninger imod mig saa højt, at jeg uforfærdet vilde gaa i Døden, hvis jeg troede, at det vilde fremme din Tarv. Derfor vil jeg da ogsaa gerne, saaledes som du byder mig, i et Skrift fra min Haand overgive til Eftertiden Mindet om eders Handlinger, Handlinger, siger jeg, der komme dig og dine til Ære; men til at gøre dette tvivler jeg selv paa at mine Evner strække til.

Hvis En nemlig vil skrive Historie, kræves der særligt af ham dette, at han ikke maa lade sig lede bort fra Sandhedens lige Vej ved nogen Vildfarelsens Afvej; thi naar man, idet man skriver om nogens Handlinger, indfletter enkelte usande Ting mellem Sandheden (hvad enten dette nu sker ved en Fejltagelse eller, som det tit gaar, for at forskønne Fremstillingen), saa bliver visselig Følgen den, at Læseren, hvis han opdager blot een eneste Usandheds Tilsætning, anser det, der virkelig er gjort, for noget, der ikke er gjort. Derfor maa, mener jeg, Historieskriveren højligen vogte sig for at gaa imod Sandheden ved at indblande Ting, som ingen Hjemmel har; thi ellers vil han ogsaa komme til at miste det Navn, han synes at have i Medfør af sit Kald: [»*Kendsgerningers Beskriver*«[1]]. Er det nemlig saa, at Kendsgerningen selv skaffer den sanddru Fremstilling Tiltro, saa er det ogsaa omvendt saa, at den sanddru Fremstilling skaffer Kendsgerningen Anerkendelse som Kendsgerning.

Naar jeg nu ved mig selv tænker paa dette og andet af denne Art, men saa samtidigt kommer til at se paa, hvor yderst slet Folk have for Skik at dømme i saadanne Sager, saa gribes jeg af en ængstelig Sky, der heftigt piner mig i Sjælen. Ser man nemlig, at en eller anden i sin Stræben efter nøje at skildre en Sag i Overensstemmelse med Sandheden giver sine Ord frit Løb, saa laster man ham med Bidskhed for hul Snakkesalighed; og hvis derimod en anden søger at undgaa den nys nævnte Dadel og derfor paalægger sig selv altfor stor Knaphed i sin Fortælling, ja, saa siger man, at, medens han burde drage det skjulte klart frem for Lyset, har han lagt Skjul paa det aabenlyse.

[1]) Disse to Ord findes ikke i Teksten, men efter Sammenhængen synes Forfatteren at maatte have tænkt paa dette Navn for Historieskriveren: *rerum scriptor*.

I saa trang en Stilling er jeg altsaa stedt, hvorhen jeg end vender mig; men fornemlig er jeg dog bange for, at de, der ville mig ilde, skulle kalde mig snakkesalig, hvis jeg uden at bryde mig om Stilens Skønhed bruger en vidtløftig Fortællemaade ved min Historieskrivning. Jeg ser jo nu imidlertid, at jeg ikke kan slippe fri, men maa skrive; og saa mener jeg da, at jeg maa vælge een af disse to Ting: enten at underkaste mig Menneskenes forfængelige Domme, eller ogsaa at fordølge de Ting med Tavshed, som du, Fru Dronning, har paalagt mig at skrive om, og derved vise Ringeagt mod dit Bud. Men saa vil jeg hellere have, at visse Folk skulle laste mig for Snakkesalighed, end at Sandheden om det i højeste Maal mindeværdige Emne skulde forblive dulgt for Alverden ved min Skyld. Derfor vil jeg da, saasom jeg med høj Agtelse for min Frues Vilje har valgt mig denne Vej, i det følgende ikke bryde mig om at gøre Undskyldninger, selv hvor Anledning dertil kunde være, men begynde min sammenhængende Fortælling her fra dette Punkt.

Fortale til Læseren. Indholdsangivelse.

Maaske vil du, Læser, ikke kunne forstaa, hvorfor jeg i Begyndelsen af dette Skrift har fremstillet den saare kraftige Kong Svens[1] Handlinger og talt til hans Ros, ja maaske du endog vil beskylde mig, Forfatteren, for Fejlgreb og Kejtethed i den Anledning, eftersom jeg i det ovenstaaende Brev har lovet, at jeg vilde gøre denne Bog til Ros for den her nævnte høje Frue. Men at dette i Virkeligheden ogsaa sker, vil

[1]) Sven Tveskæg, Knuts Fader.

du selv indrømme, og anerkende, at jeg paa intet Punkt fjerner mig bort fra Lovprisningerne over hende, hvis du med snild Agtpaagivenhed vil sammenholde Begyndelsen med Midten og Slutningen med Begyndelsen. Og for at ingen Forvirringens Taage skal hindre dig i at faa Øjet klart op for dette, saa tag nu mod følgende Betragtning til Bevis derfor, hentet fra lignende Forhold, hvor Sandheden ligger aldeles klart for Dagen.

Om Æneiden, der er skreven af Virgilius, vil dog vel ingen kunne nægte, at den paa ethvert Punkt tager Sigte paa Octavianus's Ros, uagtet der jo vitterligt næsten slet ikke eller dog kun overmaade lidt tales i den om ham selv med Navns Nævnelse. Læg altsaa Mærke til, at den Ros, Forfatteren har tildelt hans Æt[1], tjener hans egen Berømmelse til Smykke og paa alle Punkter gør hans straalende Æres Ry vide navnkundigt. Men hvem vil saa kunne nægte, at denne min Bog helt igennem sigter hen paa Dronningens Ros, da den ikke blot skrives til Ære for hende, men ogsaa Omtalen af hende selv jo vitterlig optager en meget stor Del af den? Synes imidlertid denne Bevisførelse dig ikke fyldestgørende, lad mig saa yderligere godtgøre Sagen ved et indlysende Bevis, hentet fra et andet Forhold. Du véd jo nok, at, naar du vil tegne en Cirkel, vil du jo uden Tvivl allerførst lade Begyndelsen dertil være et Punkt, og derefter vil du i et sammenhængende Træk føre Griffelen rundt i en Kres tilbage til Udgangspunktet saaledes, at den nævnte Figurs omgivende Linie beskrives i Sammenhæng ved denne Tilbageførelse til dens Begyndelse. I en lignende sammenhængende Udvikling udfolder jo nu Dronningens Ros sig: den straaler klart frem lige i Be-

[1]) Æneas var jo gennem sin Søn Iulus den antagne Stamfader for den Juliske Slægt, til hvilken Octavianus hørte.

gyndelsen[1], den fremtræder i sin fulde Kraft i Midten, og den findes atter i Slutningen, og saaledes omfatter den ganske Bogen i dens fulde Helhed. At det virkeligt er saa, vil du komme til at føle lige saa godt som jeg selv ved at danne dig følgende Oversigt over dens Indhold:

Sven, Danernes Konge, glimrende ved Heltemod, mægtig i Vaabenfærd og stærk i Raadsnildhed, tvang det Angliske Rige med Magt ind under sit Herredømmes Aag, og paa sit Dødsleje satte han sin Søn Knut til at være sin Efterfølger paa det samme Riges Trone. Knut maatte siden, da det samme Anglerfolks Hu vendte sig imod ham, og de satte sig til Modværge med Magt, ligesom han heftigt angreb dem med Magt, føre mange Krige; og Krigen vilde maaske kun med Nød og næppe eller aldrig have faaet nogen Ende, hvis han ikke til sidst ved Frelserens gunstige Naade havde vundet denne saa højædle Dronning og knyttet hende til sig ved Ægteskabets Baand. Endnu medens han var i Live, overgav han til den Søn, han havde avlet med samme Dronning, nemlig Hardeknut, alt hvad der adlød hans Herskerbud. Hardeknut var ved sin Faders Død fraværende fra det Angliske Land, saasom han var dragen bort for at styre Danernes Rige; denne hans Fraværelse gav en uretfærdig Ransmand[2] Lejlighed til at bemægtige sig hans Rige. Efter at nu denne havde tiltaget sig Kongedømmet, dræbte han Kongens Broder[3] ved det grueligste Forræderi; men den guddommelige Hævn fulgte straks paa og ramte den ugudelige og gengav Tronen til ham, hvem den retmæs-

[1]) nemlig i Indledningsbrevet; thi det er dog vel til dette, Forfatteren her sigter, da Emma ellers slet ikke nævnes i den historiske Skildrings første Afsnit.

[2]) Harald Harefod, se ndfr. III Bog.

[3]) Alfred, Æthelreds og Emmas Søn, Hardeknuts Halvbroder.

sigt tilkom, hvilket alt sammen klarere vil blive oplyst i den sammenhængende Fremstilling. Og da Hardeknut saaledes havde genvundet Kongedømmet, styrede han, idet han i alt rettede sig efter sin Moders Raad, sit Rige med mægtig Herskervælde og forøgede dets Rigdom; ja han viste ogsaa et udmærket Ædelsind, idet han, saaledes som det sømmede sig, gav sin Broder[1] Del i sin egen Kongeværdighed og sine Rigdomme.

Naar du nu har mærket dig dette, Læser, og med Tankens aarvaagne, ja lad mig hellere sige skarpt gennemskuende Øje har gennemforsket den hele Fremstilling, saa vil du indse, at denne Bog overalt i hele sin Udvikling sigter hen paa Dronning Emmas Ros.

Første Bog.

1. Danernes Konge, jeg mener Sven, har, efter hvad jeg ved sandfærdig Beretning har bragt i Erfaring, vel næsten været den lykkeligste af alle sin Tids Konger[2]; ja der timedes ham, hvad kun sjældent plejer at forenes, at der til hans lykkelige Begyndelse for Gud og for Verden kom til at svare en endnu langt lykkeligere Udgang. Han nedstammede nemlig, hvad der jo regnes for det ypperste mellem Menneskene, fra den højædleste Æt, og han vandt sig stor Ære for Verden ved sin Styrelse af det Rige, som han havde at forvalte. Dernæst skænkede Guds Kraft ham

---

[1]) Edvard, ligeledes Æthelreds og Emmas Søn, som blev hans Efterfølger paa Englands Trone.

[2]) Det mener dog ikke Adam af Bremen og andre, som omtale de mange Trængsler, der hjemsøgte Sven, navnlig i den første Del af hans Regeringstid.

saa stor Naade, at han, endog medens han endnu var Barn, blev elsket med den inderligste Kærlighed af alle; kun hans egen Fader kunde ikke lide ham, men det var ikke nogen Skyld hos Drengen, som gjorde ham fortjent til dette, men alene Misundelsen, der forstyrrede Forholdet. Da han havde naaet Ynglingealderen, voksede han Dag for Dag i Folkets Kærlighed; men som Følge heraf tiltog ogsaa hans Faders Ugunst mod ham mere og mere, i den Grad, at han ikke længere i al Hemmelighed men ganske aabenlyst tragtede efter at faa ham jaget bort fra Fædrelandet, idet han med Ed forsikrede, at han ikke skulde komme til at sidde paa Tronen efter ham selv. Derover blev nu Hæren harmfuld, saa at den svigtede Faderen og hang ved Sønnen og værnede om ham med Iver. Dette førte til, at de mødtes til Kamp med hinanden i et Slag; i dette blev Faderen saaret og jaget paa Flugt, og han flygtede da til Vendernes Land[1], hvor han ikke længe efter døde, og Sven beklædte saa hans Kongestol i Ro.

Med hvor stor Kraft og Kløgt Sven nu i denne Stilling ordnede sine verdslige Anliggender, vil jeg gerne bringe i Erindring med nogle faa Ord, for at vi efter at have indskudt dette kunne have lettere ved Skridt for Skridt at gaa videre frem gennem dette til det efterfølgende. Skønt han nemlig levede i Fred og Tryghed og ikke behøvede at ængste sig for noget Anfald fra Fjenders Side, havde han dog stadigt Faren i Tanker og frygtede den, ret som hang den ham over Hovedet; derfor styrkede og hegnede han i sin Lejr ethvert Punkt, som muligvis ikke vilde kunne modstaa

[1]) Efter Adam af Bremen til Byen Jumne (Jomsborg), hvis Indbyggere, skønt de vare Hedninger, gav ham Tilflugt hos sig; han døde o. 985.

Fjendernes Angreb, hvis de skulde komme, og han tillod ikke, at der vistes nogen Slaphed af hans Folk ved at træffe de Forberedelser, som kunde være nødvendige for Krigsførelsen, naturligvis for at ikke deres mandige Sjæle skulde blødagtiggøres under et mageligt Liv, saaledes som det jo plejer at gaa[1]. Desuagtet kunde han dog ikke have fundet noget saa vanskeligt Foretagende, at hans Krigere, naar han havde tilskyndet dem dertil, vilde have været uvillige til at indlade sig paa det; thi han havde vundet sig deres faste Hengivenhed og Troskab ved sin rigelige og ædelsindede Gavmildhed. Og for at man kan skønne, hvor stor en Plads han har haft i sine Mænds Hjerter, saa kunde jeg vel nok for vist forsikre, at ingen af dem af Frygt for Døden vilde unddrage sig Faren, men at tværtimod enhver af Troskab mod ham uforfærdet vilde gaa ene Mand mod talløse Fjender, ja endog med ubevæbnede Arme mod bevæbnede, hvis blot det kongelige Mærke bares frem for dem til Skue, naar de skulde drage af Sted. Og for at nu ikke nogen skal tro, at dette er noget usandt, jeg opdigter og laver sammen af en Slags Kærlighed for ham, saa vil det for enhver, der rigtig lægger Mærke til, hvad der fortælles i det følgende, komme til at staa klart, hvorvidt det er sandt, hvad jeg her har sagt, eller ikke.

2. Det er jo sikkert en bekendt Sag for alle, at det plejer at forholde sig saaledes med Menneskene, at Medgang tit og ofte hos visse Folk kun alt for meget fremkalder store Tanker og højtflyvende Planer, der ikke lade deres Sind have Ro, og den under et mageligt Fredsliv herskende alt for store Frihed til at gøre, som man selv vil, bringer adskillige til at indlade sig paa det,

---

[1]) Udtrykkene her minde om Sallusts Udtalelser i »Jugurtha«, Kap. 45 og 88.

som de næppe vove at tænke paa, end mindre da at gøre, naar de ere stedte i Modgang. Saaledes gik det da ogsaa med den nys nævnte Konges Krigere, da lutter Medgang havde fulgt dem under den langvarige rolige Fredstilstand: i Fortrøstning til, at deres egen Stilling var fast og urokkelig som Følge af deres Herres forstandige Styrelse, besluttede de at tilraade ham, der for øvrigt selv omgikkes med de samme Tanker, at han skulde angribe det Angliske Land og ad Krigens Vej føje det til sin Herskervældes Omraade. »Herre Konge«, sagde de, »Thorkil [1], Høvedsmanden for dine Krigere, er med Orlov fra dig dragen bort for at hævne sin Broder [2], der var bleven dræbt der ovre, og har taget en stor Del af din Hær med sig; dér glæder han sig nu over sine Sejre og behersker som Sejrherre den sydlige Del af Landet, og han foretrækker at leve med Bram der ovre i det fremmede Land og som Ven af Anglerne, hvem han har besejret med din Hærmagt, fremfor at føre Hæren hjem igen og stille sig under dig og lade Sejren tilskrives dig. Og nu maa vi ved hans Svig undvære vore Stalbrødre og fyrretyve Krigsskibe, som han har ført bort med sig, bemandede med de ypperste Krigere blandt Danerne. Vor Hersker maa ikke finde sig roligt i dette saa svære Tab, nej, han skal drage ud og tage sin Hær, der gerne vil det, med sig; og vi skulle da bringe den trodsige Thorkil i hans Haand

[1]) Thorkil den Høje, Søn af Strut-Harald, der var Jarl i Skaane eller paa Sjælland, og Broder til Sigvald, Jomsvikingernes Fører i Slaget i Hjørungavaag 994. Efter dette Slag flygtede begge Brødrene til Kong Sven i Danmark, der siden gjorde Thorkil til Opdrager for sin Søn Knut. Noget senere hen drog han i Forening med Olaf den Digre ud paa Vikingetog og huserede slemt i England i Aarene 1009—12; men 1013 fik Kong Æthelred draget ham over til sig og benyttede ham og hans danske Tropper i Krigen mod Kong Sven, da denne havde begyndt sine her omtalte Angreb paa England.

[2]) Langebek formoder, at denne Broder var Sigvald Jarl.

tillige med hans Følgesvende og desuden de med dem forbundne Angler med samt alle deres Besiddelser. Vi véd nemlig, at de ikke kunne modstaa os længe, eftersom vore Landsmænd uden Vanskelighed ville gaa over til os. Og hvis det stiller sig saa, at de ere villige til dette, skal vor Konge skaane sin Høvedsmand og Danerne og skænke dem store Æresbevisninger; men ville de det ikke, skulle de nok faa at føle, hvem de have ringeagtet: berøvede baade dette Land her og det andet hist ovre skulle de komme til at lide Straf blandt Kongens fornemmeligste Fjender.«

3. Da Kongen nu hørte dem opfordre sig til dette Foretagende, undrede han sig først ikke lidet ved sig selv over, at den Tanke, som var opkommen i hans egen Sjæl, men som han længe havde skjult og dulgt, — at den ligeledes havde sat sig fast i hans Krigeres Sind, skønt de ikke kendte hans Plan. Saa lod han da sin ældste Søn Knut kalde til sig og begyndte at udspørge ham om, hvad han mente angaaende denne Sag. Da Knut nu var bange for, at man skulde beskylde ham for Underfundighed eller Fejhed, hvis han talte imod det paatænkte Foretagende, giver han paa sin Faders Spørgsmaal ikke blot sit Bifald til Toget mod Anglernes Land, men han driver endogsaa paa Sagen og opfordrer til, at man ikke maa lade nogen som helst Forhaling holde Foretagendets Iværksættelse hen. Kongen, som var bleven styrket i sin Beslutning ved sine Stormænds Raad og stolede paa sine Krigeres Velvilje, gav altsaa nu Befaling til, at der skulde udrustes en talrig Flaade, og at hele Danernes Krigsmandskab paa alle Steder skulde have Paalæg om, at det paa en fastsat Dag skulde give Møde under Vaaben og saa, naar det hørte Kongens Vilje, med største Hengivenhed og Lydighed udføre alt, hvad der blev paabudt. Straks derpaa drage Ilbud efter deres Herskers Befaling rundt

omkring til alle Landets Egne og give det i Fred og Ro levende Folk Paamindelse om, at ikke en eneste af det hele store Hærmandskab maatte svigte, men hver eneste Kriger i Landet skulde, hvis han ikke vilde paadrage sig Kongens Vrede, hastigt føje sig efter hans Bud. Og hvad sker nu? Uden nogen Indvending forsamle de sig alle, og udrustede med Krigsvaaben fremstille de sig skarevis for deres Konge, idet de gav til Kende, at de vare rede til at gaa i Faren og Døden, naar de blot kunde sætte deres Herskers Vilje igennem. Da Kongen nu saa den talløse Folkemasse, lod han ved en Herolds Røst sin Vilje give til Kende, nemlig at det var hans Agt at udruste en Krigsflaade imod Anglerne og ved Sværd eller List lægge hele dette Land under sit Herskerbud. Efter at alle havde givet deres Bifald til dette, udvalgte Kongen først dem, der skulde holde Vagt over hans eget Rige, for at han ikke, mens han med Utryghed tragtede efter at vinde det fremmede, skulde gaa Glip af det, som han besad med Tryghed, og for at han ikke under sin Higen efter begge Dele ikke skulde faa nogen af dem at herske over. Han havde jo nu to Sønner med herlige Anlæg; af disse knyttede han den førstefødte til sit Krigsfølge, men den yngste[1] betroede han Herskermyndigheden over hele sit Rige, og han knyttede til ham en Krigerskare og nogle faa af sine Stormænd, der med Klogskab skulde retlede den unge Svend, og som ved deres Raad og Vaaben skulde være for ham ret som en skærmende Mur.

4. Omsider, da han havde faaet alt ordnet paa behørig Maade, holdt han Hærskue over dem, der skulde ledsage ham paa Toget; og medens han lod sin yngste Søn tilbage paa sin egen Kongestol, gik han om Bord paa sit Skib trindt omgiven af væbnede Krigere.

[1]) Han hed Harald og døde som Danmarks Konge 1018.

Og nu stimler man ufortøvet sammen fra alle Kanter ned til Strandbrederne, og rundt omkring paa dem bevæger sig en Hærskare, tæt som Sæden paa en Mark, i mange forskellige Slags Vaaben. Efter at de endelig vare blevne forsamlede, gaa de om Bord paa de taarnbesatte Skibe, paa hvis malmbeslagne Forstavne Tilskuerne kunde skelne de enkelte Hærførere fra hverandre. Thi her kunde man paa Stævnene se Løver støbte i Guld, og hist oppe paa Masternes Top Fugle, der ved deres Drejninger angav de kommende Vindes Retning, eller brogede Drager, som truende spyede Ild ud af Næseborene; dér saa man Mennesker af massivt Guld eller Sølv, funklende i rødlig Glans, i visse Maader ikke ulige levende Mennesker, og paa et andet Sted Tyre med oprakte Halse og fremstrakte Ben, saa at det tog sig ud, som var de levende og brølede og løb. Man kunde ogsaa dér se Delfiner støbte i Bronze, og Kentaurer[1] af samme Metal, som fik En til at mindes de gamles fabelagtige Fortællinger. Ja, jeg kunde desuden nævne dig mange andre Skibsmærker af samme Slags Arbejde, hvis ikke Navnene paa de støbte Uhyrer, der vare paa dem, vare mig ubekendte. Og nu Snækkernes Sider — hvorfor skulde jeg omtale dem for dig? Ikke blot vare de malede med pyntelige Farver, men de vare ogsaa helt ru af de Billedværker i Guld og Sølv, som vare slaaede paa dem. Endelig overgik Kongeskibet de andre Skibe i Skønhed i samme Forhold, som Kongen selv i Værdighed og Rang stod over sine Krigere; men det er bedre, at jeg slet ikke taler om det, end at jeg skulde sige for lidt derom, saa storartet som det var[2].

Saa herlig en Flaade havde de altsaa at sætte deres Lid til; og paa givet Tegn stikke de nu med eet

[1]) dannede af en Hestekrop med Overkroppen af et Menneske.
[2]) Atter efter Sallust, Jugurtha 19.

i Søen under Glædesraab og flokke sig, som det var bleven dem befalet, om Kongeskibet saaledes, at en Del sejlede foran det, en Del bag efter det, men dog med Forstavnene i lige Linie. Her kunde man da se det blaa Hav skumme vidt og bredt, mens det piskedes af de talrige Aarers Slag, og Solen sende dobbelte Straaler ud i Luften, idet dens Lys kastedes tilbage fra det glinsende Metal. Og hvorfor nu bruge flere Ord? Omsider nærmede de sig det Lands Grænser, mod hvilket deres Hu stundede; da satte det ulykkevarslende Budskab herom Uro i dem af Landets Beboere, der vare Havet nærmest. Og ufortøvet stimle Indbyggerne dér i Egnen sammen ved den Havn, hvor den kongelige Flaade kastede Anker[1], beredte til at formene ham, der var mægtigere end de selv, Adgangen til at betræde Landet; men det var forgæves. Thi Kongens Krigere forlade Skibene og stige op paa Land, og uforfærdet gøre de sig rede til Kampen paa Landjorden. I Begyndelsen kæmpe Fjenderne med Haardnakkethed mod de fremtrængende Daner, men omsider vende de sig paa Flugt af Angst for Faren og give deres Forfølgere rig Lejlighed til at saare dem og hugge dem ned. Efter at det saaledes var gaaet Kongen efter Ønske i det første Slag, angriber han den tilstødende Egn af Landet og splitter sine Fjender ad til alle Sider paa Flugten. Gjort dristigere ved saadant Held vender han derefter tilbage til sine Skibe og angriber paa samme Vis de øvrige Havnepladser, som i stort Tal ligge i et Bælte rundt om paa dette Lands Kyst. Til sidst fik han hele Landet betvunget[2] efter saa svære Kampe, at hvis man vilde give en fuldstæn-

[1]) Det var Havnen Sandwich Syd for Themsens Munding; her landede Sven (paa det sidste Englandstog, som Forfatteren alene kender) i Juli Maaned 1013.

[2]) I November Maaned 1013 anerkendte, som det synes, hele Landet Sven som sin Konge; selv Londons Borgere sendte ham Gisler og sluttede Fred med ham.

dig Fremstilling af hele Historien herom, vilde man trætte sine Læsere i ikke ringe Grad, og man vilde tillige kun volde sig selv Ærgrelse, fordi man ingenlunde formaar at skildre alt saaledes, som man har ønsket.

5. Men dette vil jeg overlade til en anden at fortælle; jeg selv ønsker at gaa let hen derover, saa at jeg blot berører det; der er andre Ting, jeg haster hen imod, og derfor vil jeg nu lade min Pen tage fat paa Svens Død, for at jeg saa kan komme til at skildre Begyndelsen paa den herlige Kong Knuts Kongedømme. Efter at nemlig den allerede ofte omtalte Konge havde besteget Tronen som Hersker over hele Anglernes Land, og det var kommen dertil, at næsten ingen mere stod ham imod, levede han endnu kun en kort Tid, men dog i den Tid, saa kort den end var, med stor Ære. Da han nu forud anede, at hans Legemes Opløsning stod for Døren, lader han sin Søn Knut, som han havde hos sig, kalde til sig og forkynder ham, at han selv snart skulde vandre alt Køds Vej. Og idet han gav ham mange Formaninger angaaende Rigets Styrelse og indstændig opfordrede ham til Iver for Kristendommen[1], betroede han, Gud være takket, denne Mand, den værdigste af alle, det kongelige Scepter. Denne hans Handling gav særligt Danerne, over hvem han lovmæssigt skulde herske, deres Bifald, og de glædede sig over, at han blev indsat til Konge over dem, medens hans Fader endnu var i Live[2]. Efter at dette var sket, som her er sagt, bad Faderen sin Søn om, at han, hvis han nogen Sinde vendte tilbage til sit Fødelands Jord, vilde føre sin Faders Lig med sig tilbage dertil og ikke

---

[1]) At Sven, som i sine tidligere Dage havde været en vild Hedning, paa sin sidste Tid blev en from Kristen, beretter ogsaa Sakse.

[2]) Den danske Hær hyldede dog først Knut som sin Konge, efter at Sven var død.

lade ham, som hørte til et andet Folk, ligge jordet i et fremmed Land; han vidste nemlig nok, at han paa Grund af, at han med Magt havde tiltaget sig Kongedømmet, var forhadt af Folkene der ovre. Og ikke længe efter betalte han Naturen sin sidste Gæld, idet han gengav sin Sjæl til Himlen, men sine Lemmer til Jorden[1].

Her ender første Bog.

Her begynder anden Bog.

1. Efter sin Faders Død gjorde Knut sig rede til at fastholde Kongespiret; men til dette kunde hans Kræfter ikke strække til, fordi det skortede ham paa trofaste Mænd. Anglerne kunde nemlig ikke glemme, at hans Fader uretfærdigt havde angrebet og taget deres Land, og de samlede derfor alle deres Riges Kræfter til Hobe for at fordrive ham, saasom han kun var en ung Mand[2]. Da Kongen havde bragt dette i Erfaring, fandt han paa det Raad til at værne om sin Ære, at han i al Hemmelighed ved trofaste Venners Hjælp lod Flaaden holde i Beredskab til sig, ikke fordi han af

[1]) Kong Sven døde af Sygdom og Alderdomssvaghed i Byen Gainsborough i Lincolnshire d. 3. Februar 1014. En oftere hos engelske Forfattere genkommende Legende om, at Englands Skytshelgen, den hellige Eadmund, gennemborede ham med sin Lanse, er aldeles uhjemlet, en Opdigtelse, som skyldes det Had, man nærede mod ham for hans grusomme Hærgningstog.

[2]) Englands Stormænd, siges det i en engelsk Kilde, besluttede endrægtigt, at de ikke mere vilde taale nogen dansk Konge i deres Land, og efter deres Kaldelse vendte da den af Sven fordrevne Konge Æthelred tilbage fra Normandiet i Fastetiden 1014; Knut drog bort til Danmark straks efter Paasken.

Frygt vilde fly fra en Krigs Trængsler og Farer, men i den Hensigt at raadføre sig med sin Broder Harald, der jo var Danernes Konge, angaaende denne vanskelige Sag. Og saa søgte han da hen til sin Faders Flaade, fik den besat med friske Rorkarle og gav derpaa Vindene og Havet de kongelige Sejl i Vold. Imidlertid førte han ikke hele den Krigsstyrke tilbage med sig, der sammen med hans Fader og ham selv var kommen ind i Landet. Thi Thorkil, der, som vi ovenfor have sagt, var Høvedsmand over Krigsmagten, vilde, da han saa', at Landet var saare godt, hellere blive ved at opholde sig i et saa frugtbart Land efter at have sluttet Fred med Indbyggerne dér, end som en forjagen Mand vende hjem igen til egen Arne. Dog gjorde han, efter hvad nogle sige, ikke dette, fordi han agtede sin Herre ringe, men med den Tanke, at naar Kongen efter at have faaet friske Kræfter og modtaget Hjælp af sin Broder vendte tilbage for at bekrige Anglernes Rige, vilde han selv enten ved sit Raad søge at bevæge Rigets Stormænd til Underkastelse, eller ogsaa, hvis dette ikke lykkedes, falde Fjenderne i Ryggen, naar de kæmpede imod hans Herre, og hugge dem ned uforvarende. Og at der virkelig er Sandhed heri, fremgaar af dette, at han beholdt den største Del af Krigerne tilbage hos sig, og at Kongen ikke tillod mere end tresindstyve Skibe at drage bort med ham selv[1].

---

[1]) Saaledes synes Knut dog ikke at have opfattet Thorkils Færd, efter hans Udtalelser at dømme nedenfor i Kap. 2 Sl. Thorkil er næppe bleven rigtig udsonet med Sven og heller ikke med Knut før dennes Hjemrejse til Danmark; han vilde efter Svens Død gerne selv spille den store Rolle, og engelske Forfattere fortælle om Røvertog af ham i Landet paa denne Tid, ligesom det ogsaa fortælles, at Kong Æthelred for at standse hans Angreb og vinde ham for sig betalte ham og hans Krigsmagt en meget stor Tribut. For-

2. Saa kom da Kongen efter en lykkelig Fart hjem til sit Fødelands Egne. Alle Folk dér, tidligere hans Faders trofaste Mænd, undrede sig over, at han vendte tilbage saa ene og forladt, i det mindste af en Konge at være, og det Rygte fløj af Sted og fyldte straks Kong Haralds Kongeborg, at hans ældre Broder, nemlig Knut, var ankommen til hans Lands Kyster. Kongen og med ham hele hans Hær gribes af Forundring, og skønt de endnu intet vidste, anede de dog forud de haarde Tilskikkelser, der havde ramt ham. Udvalgte Krigere fra Kongens nærmeste Omgivelser skikkes da ud til ham, og opsadlede Heste sendes ham i Møde; thi Haralds broderlige Kærlighed drev ham til at sørge omhyggeligt for sin Broders Ære. Og da denne nu omsider i ærefuldt Optog, som det jo sømmer sig for en Konge, nærmede sig for at træde over sin Broders Tærskel, kom hans Broder selv ham i Møde lige ved Indgangen, og de slyngede gensidigt Armene tæt om hinandens Legeme og gav hinanden mange, mange kærlige Kys. Taarerne, dem de begge udgød dels af Kærlighed og dels for deres Faders Død, flød ned paa deres Hals og vædede den; kun med Nød fik de deres Graad kvalt og kvægede sig derefter ved indbyrdes Samtale. Og mens nu dér hver især af Brødrene udspurgte den anden om, hvad der var hændet ham, og ligeledes fortalte, hvorledes det var gaaet ham selv, tiltalte Knut, som var den ældste, sin Broder saaledes:

»Jeg er kommen hid, kære Broder, dels af Kærlighed til dig, men dels ogsaa for at undvige det barbariske Raseri, der med uforudset Dumdristighed har rejst sig imod mig; dog er det ikke, fordi jeg er bange for

fatteren af dette Skrift modsiger da ogsaa selv sin Beretning her, idet han ndfr. Kap. 3 siger, at Thorkil var bleven tilbage uden Orlov af Knut.

Krig og Kampe, thi dem vil jeg tværtimod atter opsøge til Fremme for min Berømmelse, men for at jeg, belært ved dine Raad og støttet af væbnet Hjælp fra dig, kan vende tilbage med Vished for Sejren. Det allerførste, som du nu skal gøre for mig, hvis du da ikke af Avind staar min Berømmelse imod, er dette, at du skal dele med mig først Danernes Rige, der jo er vor Arvelod, som du alene sidder inde med, og dernæst Anglernes Rige, dersom vi ved forenede Bestræbelser kunne føje det til vor Arvelod. Besid du med Held og Lykke det ene af disse Riger, hvilket af dem du nu end maatte vælge, og jeg vil da paa samme Maade besidde det andet. For denne Tings Skyld vil jeg tilbringe Vinteren her sammen med dig, for at du kan have tilstrækkelig Tid til at overveje dit Raad, og tillige for at Skibene og Hæren, saaledes som tjenligst er, kan blive sat i krigsdygtig Stand, at det ikke skal skorte os paa det nødvendige, naar Kampens Tid kommer. Vor Landsmand Thorkil har forladt os, som han forlod vor Fader, og er bleven siddende der ovre i Landet og har holdt en stor Del af vore Skibe tilbage; og saavidt jeg tror, vil han optræde som vor Modstander, men han skal dog ikke faa Overmagten.«

Efter at Kong Harald havde hørt dette, som han kun ugerne hørte, tog han til Orde og svarede sin Broder saaledes: »Jeg glæder mig over din Ankomst, kære Broder, og er dig taknemlig, fordi du har besøgt mig; men det falder mig haardt at høre, hvad du dér siger om Rigets Deling. Den Arvelod, som vor Fader med dit eget Bifald har overgivet mig, styrer jeg; men det gør mig ondt, at du har mistet din Arvelod, som var større end denne, og jeg er rede til at yde dig Hjælp, men mit Rige vil jeg ikke indlade mig paa at dele.«

Da Knut hørte dette og i sit stille Sind tænkte, at hans Broder havde Ret i, hvad han sagde, svarede han:

»Lad os ikke tale mere om dette nu for Øjeblikket; det kan jo være, at Gud alene, uden os, ordner denne Sag paa det bedste.«

De forbleve herefter en Tid lang sammen, idet de førte Samtaler med hinanden af lignende Art saavel som om forskellige andre Ting og sad til Bords sammen ved de kongelige Gæstebud; ogsaa udbedrede de deres Skibe og satte Krigshæren i bedre Stand. Endvidere gjorde de i Forening et Tog mod Vendernes Land[1] og hjemførte deres Moder[2], som opholdt sig dér.

3. Imidlertid var der en blandt de Angliske Fruer, som lod sig udruste et Skib, og efter af have taget Kong Svens Legeme op af Graven (— han var nemlig bleven begravet dér i hendes Land —) og nedlagt det i vellugtende Urter samt indsvøbt det i Ligklæder stak hun i Søen med det og landede efter en heldig Overfart ved Danernes Havne og naaede sit Maal[3].

[1]) Sakse omtaler ogsaa dette Tog og siger, at det var rettet saavel mod *Sclavia* (Vendernes Land) som mod *Sembia* (eller *Sambia*, Islændernes *Samland*, det nuværende Østpreussen). Dette sidste Land havde tidligere Hagen, en Søn af Harald Blaatand, betvunget, og hans Hær havde bosat sig dér; men efter Hagens Død havde Semberne gjort Oprør mod de Danske, og det var vel Grunden til, at Knut og Harald nu gjorde dette Tog. For øvrigt foretog Knut senere efter Haralds Død et Tog mod Sembia 1019 og betvang Landet paa ny.

[2]) Gunhild, en Datter af den polske Hertug Miseco og Søster til hans Efterfølger Bolizlav; Sven havde senere forskudt hende og sendt hende hjem til Polen, da han vilde ægte Sigrid Storraade. Sakse lader ved en mærkelig Fejltagelse Knut være en Søn af Sven og Sigrid; de havde kun Datteren Estrith, senere Ulf Jarls Hustru.

[3]) Thietmar af Merseburg fortæller, at Kong Æthelred efter sin Hjemkaldelse havde villet hævne sig paa Kong Sven og tilintetgøre hans Lig; men dette forhindrede den nævnte Frue (som formodentlig maa have været af dansk Slægt) efter Opfordring af sine Frænder. Sven var imidlertid bleven bisat i York, de Danskes Hovedstad i England.

Hun sendte da et Bud til begge Brødrene og lod dem melde, at deres Faders Lig var dér; de skulde skyndsomst komme og modtage det og stede det til Hvile i den Grav, han havde ladet indrette til sig. Glade ile de hid, modtage Liget med Hæder og gravlægge det med endnu større Æresbevisninger i det Kloster, som samme Konge havde ladet opføre til den hellige Trefoldigheds Ære[1], i det Gravsted, han havde indrettet til sig selv.

Da dette var besørget og Sommersolen alt nærmede sig, skynder Knut paa, at han med en ny og frisk Krigsmagt kan vende tilbage og tage Hævn for den ham overgaaede Uret. Men som han nu engang vandrer omkring nede ved Kysten, faar han pludseligt Øje paa nogle faa Sejl midt ude paa Havet. Det var Thorkil; ihukommende, hvad han havde gjort mod Sven, samt at han for nylig uden Orlov fra sin Herre Kong Knut egenraadig var bleven tilbage i det Angliske Land, kom han nemlig nu med ni Skibe og deres Krigsmandskab for at opsøge sin Herre og give ham til Kende, at det ikke var for at skade hans Sag, at han var bleven tilbage, da Knut drog bort. Da han kom, vovede han dog ikke uden Tilladelse at lægge til ved Kysten, men efter at have kastet Anker sendte han Folk med Budskab forud og bad om, at det maatte være ham tilladt at sejle ind i Havnen. Saa snart det var bleven tilstedt, gik han op i Land og bad sin Herre om Naade; og efter at han, skønt det kostede meget Besvær, havde vundet Udsoning med ham, gav han ham Troskabed paa, at han for Eftertiden vilde tjene ham med Trofasthed. Han forblev saa mere end en

[1]) i Roskilde. For øvrigt er Efterretningen lidt unøjagtig; Sven blev begravet i Hellig Trefoldigheds Kirke, som hans Fader Harald Blaatand havde bygget, men Sven udvidet og fuldført.

hel Maaned hos ham og opfordrede ham til at vende tilbage mod Anglerne, idet han sagde, at det vilde være let for ham at overvinde dette Folk, hvis Land jo vidt og bredt var vel bekendt for dem begge. Desuden, sagde han, havde han i Anglernes Land efterladt tredive Skibe tillige med en Hærstyrke af de paalideligste Folk[1], der, saa snart de indfandt sig, vilde modtage dem med Ære og vejlede dem paa deres Tog gennem hele Landets Omraade.

4. Da bød Kong Knut sin Moder og Broder Farvel og søgte atter hen til de Steder, som stødte op til den krummede Strandbred[2], hvor han allerede havde forsamlet to Hundrede Skibe[3], et prægtigt Skue! Thi her var der en saa stor Rigdom paa Vaaben, at eet af disse Skibe, selv om det havde bristet alle de øvrige paa Vaaben, havde kunnet forsyne dem dermed i det overflødigste Maal. Der var fremdeles dér saa mange forskellige Slags Skjolde, at man skulde have troet, der her var forsamlet Hærskarer fra alle mulige Folkeslag. Ogsaa vare Snækkerne saa rigt smykkede, at Øjnene blendedes, naar man saa' paa dem, og for dem, der betragtede dem paa lang Afstand, tog det sig ud, som vare de af luende Ild snarere end af Tømmer. Thi naar Solen stundom kastede sine Straalers Glans paa

[1]) Dette var formodentlig den kongelige Livvagt, Huskarlene eller Tingmændene, som Kong Sven havde omgivet sig med efter at være bleven Englands Konge; de vare altsaa blevne tilbage under Thorkils Førerskab, da Knut drog bort. Men under Thorkils Fraværelse i den første Del af Aaret 1015 bleve Huskarlene forræderisk overfaldne af Englænderne og næsten alle sammen nedhuggede; blandt dem omkom Thorkils Broder Hemming. Ejlif, en Broder til Ulf Jarl, undslap heldigt til Danmark og bragte Melding om Ulykken, idet han opfordrede Knut og Thorkil til at tage Hævn.

[2]) Et hyppigt Udtryk hos latinske Digtere.

[3]) Jomsvikingasaga siger 800 Skibe, Adam af Bremen endog 1000!

dem, gav her de funklende Vaaben Genskinnet af dem tilbage, og hist fór flammende Ildglimt ud fra de paa dem hængende Skjolde. Guldet glødede paa Stævnene, Sølvet blinkede i de forskelligt formede Skibsmærker. Saa storslaaet var nemlig den Flaade udrustet, at hvis dens Herre ønskede at betvinge noget Folk, vilde Skibene alene indjage Modstanderne Skræk, førend Krigsmændene om Bord paa dem begyndte nogen Kamp. Thi hvem af Fjenderne vilde vel kunne se paa disse paa Stævnene anbragte Billedværker, disse med Guldets Blink forfærdeligt funklende Løver, disse Metalmennesker med den truende gyldne Pande, disse Drager af det rene, glødende Guld, disse Tyre, der truende varslede Død og Undergang med deres af Guld straalende Horn, og dog ikke gribes af nogen Frygt og ræddes for den Konge, som havde en saa vældig Krigsmagt? Hertil kom saa, at der blandt det hele store Mandskab, som var med paa Toget, ikke fandtes en eneste Træl, ikke en eneste, som fra Træl var bleven Frigiven, ingen, der var af uædel Byrd, ingen, der var svækket af Alderdom; nej, alle vare ædelbaarne, alle stod i deres fuldmodne Alders stærke Kraft, alle vare fuldt ud duelige til en hvilken som helst Slags Kamp, alle saa rappe og raske, at de med Ringeagt kunde se ned paa Hestfolks Hurtighed.

5. Saa herlig var altsaa den Krigerskare, som gik om Bord paa de stolte, prangende Skibe og efter at have lettet Anker og løst Fortøjningstovene fra Kysten begav sig ud paa Havet[1], og den fejede hen over Bølgerne med saadan Fart, at man skulde have troet, det var paa bevingede Skibe, den fløj hen over Voverne; det var næppe, at Stævnene stønnede[2] i det

[1]) Det var i August 1015, at Knut sejlede ud paa Toget,
[2]) Udtrykket er hentet fra Vergils Æneide III, 561.

vældige Hav. Men paa Kongeskibet havde alle de øvrige med Ærbødighed deres Opmærksomhed henvendt; thi intet Ønske fandt Rum hos de andre undtagen blot dette, at de med hele deres Iver maatte kunne udvide deres Konges Herskermagt. Og saa landede de da i glimrende Orden for gunstig Vind ved Sandwich[1], der er den navnkundigste af alle Anglernes Havne; og efter at man havde kastet Anker, begive Spejdere sig i Smaabaade ind til Kysten. Dér udforske de i største Hurtighed det nærmest liggende Strøg af Landet, vende derpaa ilsomt tilbage til de kendte Skibe og forkynde Kongen, at Tusinder af Fjender stod rede dér til at gøre Modstand. Thi Landets Indbyggere, som brændte af den hedeste Iver efter at krige mod Kongen og Danerne, havde her samlet saa store Krigerskarer, som de troede vare tilstrækkelige for dem til Kampen, og i tætte Klynger og med endrægtig Hu fløj de hid, hvor de skulde finde Døden for Ædlingenes Haand.

6. Da saa' Thorkil, at nu var det Øjeblik kommen, da han kunde lægge sin Troskab mod sin Herre for Dagen, og han sagde: »Jeg skal sørge for at vinde dette Slag for min Herre med mine Folk, og ikke vil jeg tillade, at min Konge, saa glødende hidsig en Yngling som han jo er, styrter sig ind i denne Kamp for selv at bære Vaaben paa Fjenden. Thi vinder jeg Sejr, vil min Sejrsros gaa over paa Kongen selv; men falder jeg, eller maa jeg vende Ryggen, ville Anglerne ikke vinde saa stor Ære derved, eftersom Kongen da endnu vil være tilbage, og han vil baade optage Kampen paa ny og maaske som Sejrherre hævne min Skade.« Da nu dette Ord syntes alle at være forstan-

[1]) Efter en engelsk Angivelse i Dagene mellem den 15. August og 8. September 1015.

digt, og Kongen gav sit Samtykke, gik Thorkil op paa Land fra Skibene med sine Mænd og førte sin ordnede Hær lige frem mod Anglernes Landstorm, som dengang havde samlet sig ved det Sted, som kaldes Scorastan[1]. Nu var det rigtignok paa Danernes Side Krigsmandskabet fra fyrretyve Skibe og mere til, der var gaae til Land; men dette Antal var endda ingenlunde ligt med Halvdelen af Fjenderne. Imidlertid brød Danernes Fører, som stolede mere paa Krigernes Tapperhed end paa Mængden, over tvært med al Tøven og lod Krigstrompeten gjalde; og mens han selv skred frem i forreste Række og i Tanken stadigt bønfaldt Gud om Hjælp, nedmejede han med sit Sværds Æg alt, hvad der kom ham i Vejen. Men Anglerne, som i Begyndelsen vare de stærkeste, anrettede et grueligt Mandefald mellem Danerne og myrdede dem i den Grad, at de nær havde vundet Sejr og tvunget deres Modstandere til at flygte, hvis ikke Føreren ved sin opmuntrende Tiltale havde holdt dem tilbage og bragt dem til at ihukomme deres Mandemod, saa de undsaa sig ved at fly. Han sagde nemlig, at der ikke var nogen Udvej for dem til at undslippe; paa Landet havde de jo Fjenderne, og deres Skibe laa langt fjernede fra Kysten; derfor maatte de alle til Hobe bukke under og falde,

[1]) Hos angelsachsiske Historieskrivere Sceorstan, i Knytlingasaga Skorstein; nu hedder Stedet Sherstone (i Wiltshire). Man skulde efter Forfatteren her tro, at dette Slag stod straks efter Knuts Ankomst til England; men de angelsachsiske Kilder sætte det til d. 25. Juni 1016, og Knytlinga omtaler to tidligere Slag og sætter Slaget ved Skorstein efter Æthelreds Død, foruden at det dér fremstilles, som om Knut led et Nederlag; Angelsachserne sige, at Slaget var meget blodigt, og at Hærene skiltes, uden at nogen kunde betragte sig som Sejrherre. Forfatteren af Skriftet her har sikkert taget Fejl i det mindste med Hensyn til Tiden eller Stedet; men sikkert er det, at Knut sejrede i det første Slag, som efter Knytlinga stod ved Lindisey.

hvis de ikke sejrede. Herved bragtes de til at fatte mere Mod, og de viste paa Stand dér i Slaget, hvor farlig Fortvivlelsen er. Thi da de jo fortvivlede om at finde nogen Tilflugt, hvis de veg, gik de løs paa Fjenderne med saa vildt et Raseri, at man ikke blot saa de dødes Kroppe falde til Jorden, men ogsaa de levendes styrte, idet de søgte at undvige Huggene[1]. Omsider havde de da vundet den ønskede Sejr, og derefter gav de sig til at jorde deres Landsmænds Legemer, for saa vidt de kunde finde dem. De plyndrede ogsaa Fjenderne for deres Rustninger og Vaaben og vendte saa tilbage og gjorde sig rede til at kaste sig over det tilgrænsende Strøg af Landet.

7. Dette var den første Hædersglans, Thorkil kastede over Knuts Vaaben, og til Løn for dette fik han da ogsaa senere hen i Tiden en stor Del af Landet[2]. Men nu ved denne Lejlighed vendte han tilbage til sin Herre og forkyndte ham og sine Fæller, hvorledes det var gaaet ham, og ved det Bytte, han bragte med sig, forstærkede han deres glødende Kamplyst, idet de bleve glade ved det rige Rov og den heldigt vundne Sejr. Det Forbillede, han havde givet, ansporede Erik, en Høvding og Stormand fra det Land, som man kalder Norge[3]; han var nemlig ogsaa med blandt

[1]) Jeg er ikke sikker paa Tekstens eller Oversættelsens Rigtighed her, men kan intet bedre give.

[2]) Da Knut var bleven Enekonge, delte han 1017 England i fire Dele: Wessex, Northumberland, Østangel og Mercia; det første styrede han selv direkte, de andre overdrog han henholdsvis til Erik af Norge, Thorkil den Høje og Eadrik Streona.

[3]) Det er Erik Jarl, Søn af den store Hakon Jarl, gift med Svens Datter Gyda og altsaa Knuts Svoger. Efter at have hjulpet Sven til Sejr over Olaf Tryggvason i Slaget ved Svold var han bleven sat til at styre en Del af Norge som Jarl under Svens Herredømme. Da Knut drog til England, sendte han Bud til Erik og fik ham til at komme sig til

Kong Knuts Tjenere og havde allerede længe været hans Vasal; det var en rask Krigsmand, værdig til enhver Æresbevisning. Han gik efter at have erholdt Tilladelse dertil i Land med sine Folk, angreb et Strøg af Landet og røvede Bytte dér, faldt over Smaabyerne og ødelagde dem, betvang Fjenderne, der mødte ham, og tog mange af dem til Fange, hvorpaa han omsider sejrrig vendte tilbage til sine Fæller med Byttet[1].

Efter hans Tilbagekomst forbød Kongen, der ønskede at skaane Landet, yderligere Plyndringer i det; derimod gav han Befaling til, at man skulde belejre Byen London, Landets Hovedstad, saasom Stormændene og en Del af Hæren havde søgt Tilflugt i den foruden en meget stor Mængde af det menige Folk, idet Byen er overmaade folkerig. Og da hans Fodfolk og Hestfolk ikke formaaede fuldstændigt at udføre dette (— Byen omsluttes nemlig paa alle Sider af en Flod, der i visse Maader næsten ligner et Hav —), lod han den tæt omringe af taarnbesatte Krigsskibe og holdt den saaledes under den stærkeste Belejring.

Da nu Gud, som hellere vil frelse alle Mennesker end fordærve dem[2], saa', at disse Folk led under en saa svær Fare, førte han den Fyrstes Sjæl, som herskede inde i Staden, ud af Legemet og stedte ham til den evige Hvile, for at efter hans Død Indgangen kunde staa uhindret aaben for Knut og begge Folkefærd faa Lejlighed til for en kort Stund at aande frit, naar der var sluttet Fred. Og saaledes skete det da ogsaa.

Hjælp med en Hær; han ydede især Knut god Tjeneste ved Belejringen af London 1016. Knut gjorde ham, som sagt, siden til Jarl i Northumberland, og han blev i denne Stilling, til han døde, uvist naar.

[1]) I Knytlingasaga findes en udførlig Skildring af Eriks Krigsbedrifter, bygget paa Islænderen Thord Kolbeinssons Eriksdrapa.

[2]) Efterklang efter Luk. Evang. 9, 56.

Thi efter at have begravet deres Fyrste med Ære og raadslaaet om, hvad der kunde bringe dem Frelse, bestemte Byens Borgere sig til at sende Underhandlere til Kongen og forebringe ham deres Ønsker, nemlig at han vilde række dem Haanden og modtage Byen i fredelig Underkastelse. Og da Knut syntes, at det nok var værd at gaa ind paa dette, blev Fredspagten sluttet og Dagen til hans Indtog i Byen fastsat[1]. Men en Del af Hæren derinde vilde ikke rette sig efter Borgernes Bestemmelse, og i Løbet af Natten forud for den Dag, paa hvilken Kongen holdt sit Indtog, forlod de hemmeligt Byen sammen med den afdøde Fyrstes Søn[2] for atter at prøve paa, om de efter at have samlet en talløs Hærskare maaske skulde kunne magte at holde Kongen ude fra deres Land, naar han var kommen

[1]) Forfatteren her synes at antage, at Belejringen af London er bleven paabegyndt allerede før Udgangen af 1015, og antager vist ogsaa, at Æthelred er død i dette Aar eller i Begyndelsen af 1016. Hans Tidsregning er dog sikkert unøjagtig; thi efter de engelske Kilders vistnok paalidelige Angivelse døde Æthelred først Mandagen d. 23. April 1016, og Knut kom først til London med sin Flaade lidt senere, efter Paasken (hvilket dog ikke hindrer, at Byens Belejring kan være begyndt noget tidligere). Den forsvaredes nu efter Æthelreds Død af hans Dronning Emma (— hvem vor Forfatter efter sin hele Tendens med Skriftet ikke godt kunde nævne her —) tillige med hendes Stifsønner Eadmund Jærnside og Æthelstan, hvem Æthelred havde avlet med en tidligere Hustru eller Frille. Efter Thietmar, som i Modsætning til vor Forfatter først lader Belejringen begynde i Juli 1016, hvilket sikkert er meget for sent, indlod Emma, da hun var bleven belejret et halvt Aar, sig i Underhandlinger med Knut om Byens Overgivelse; og skønt de Vilkaar, der stilledes hende, vare meget haarde (— saaledes forlangtes det, at begge Æthelreds Sønner skulde dræbes —), tvang Nøden hende dog til at gaa ind derpaa. Imidlertid lykkedes det de to Brødre at undslippe fra Byen før dens Overgivelse.

[2]) Eadmund Jærnside.

ind i Byen. Og de undte sig ikke Hvile, før de fik næsten alle Anglerne flokket sammen om sig; thi disse vare dem endnu mere hengivne end Knut. Men Knut drog ind i Byen London og tog Sæde paa Rigets Kongestol[1]. Imidlertid troede han dog ikke, at Londons Indbyggere endnu vare ham rigtig tro; derfor lod han ogsaa i Løbet af den Sommer sin Krigsflaade udbedre og fornye[2], for at han ikke, hvis Modstandernes Hær muligvis angreb Byen, selv skulde blive forræderisk udleveret af sine Fjender derinde til dem udenfor og saaledes omkomme. Og for at sikre sig derimod, trak han sig som en klog Mand paa ny tilbage for en Tid, gik om Bord paa Skibene og forlod Byen og søgte med sine Folk over til den Ø, som kaldes Scepey[3]; dér tilbragte han saa Vinteren i Fred og ventede paa, hvorledes Sagerne vilde stille sig.

8. Saa kom nu, da Knut veg bort, Eadmund (— dette var nemlig den unge Kongesøns Navn, som havde samlet Hæren —) til London med en Folkesværm, der ikke var ringe, men talløs. Med Bram og Brask drager han ind i Byen, og øjeblikkelig slutte alle dér sig til ham, adlyde ham og hylde ham og opfordre ham til at optræde som en tapper Mand, idet de sige, at de hellere vilde have ham til Konge end Danernes

---

[1]) En engelsk Forfatter siger, at alle Englands Biskopper, Abbeder, Jarler og store Adelsmænd i en Forsamling enstemmigt valgte Knut til deres Konge og Herre og begav sig til ham i Southhampton, hvor de sluttede Fred med ham og tilsvor ham Troskab, medens de i hans Paahør fornægtede hele Æthelreds Æt og brød med den; og Knut lovede da paa sin Side at ville være dem en trofast Herre for Gud og Alverden. Men derefter fulgte saa Londons Tilslutning til Eadmund (se Kap. 8).

[2]) Jeg véd ikke, om dette er den rette Oversættelse af Ordene: *unde et navium stipendia illa aestate restaurare fecit*; men jeg kan ikke finde nogen anden Mening i dem.

[3]) Sheepey, se Kap. 8 Sl., nu Sheppey i Themsens Munding.

Fyrste. Paa hans Side stod ogsaa den fornemste Jarl Eadrik, en Mand af stor Klogskab, men paa den anden Side en Rænkesmed og Vendekaabe; til hans Ord laante Eadmund Øre i alle Sager. For øvrigt fortæller man, at selve den unge Kongesøn paa den Tid skal have tilbudt den Herre Knut en Tvekamp, dengang han veg bort; men den forstandige Konge skal have givet ham følgende Svar: »Jeg skal indfinde mig i det belejlige Kampøjeblik, naar jeg uden at tænke med Ængstelse paa Tilfældets Luner har Sikkerhed for Sejren; men du, som higer efter Tvekamp ved Vintertide, se du til, at du ikke skal svigte Mødet paa en endnu mere passende Tid.« Og dermed drog Kongen, som det er fortalt, til Scepey, hvilket Navn paa Dansk betyder »Faareøen«, og overvintrede dér, saa godt han kunde det. Eadmund derimod tilbragte den sidste Del af Vinteren i London efter at have hjemforlovet sin Hær.

9. Men da Vinterens Tid svandt, samlede han hele Fastens Tid igennem paa ny sit Krigsfolk, og straks efter Paaskedagene traf han Anstalter til at fordrive Kongen og Danerne fra Anglernes Landomraade; og det var hans Tanke at komme med en talløs Mængde Folk og falde pludseligt over dem. Men Rygtet herom var ikke gaaet ubemærket forbi Danernes Øren, og de lod da deres Skibe ligge bag sig og søgte op paa det tørre Land og beredte sig til at tage imod alt, hvad der maatte komme dem i Møde. De havde nemlig et Banner, som gav et vidunderligt Varselstegn[1]; og rigtig-

[1]) Det er det berømte »Ravnebanner«, som allerede i meget tidligere Tider omtales som de danske Vikingers Mærke i England; Sagnet fortalte, at det var vævet af tre af Regner Lodbrogs Døtre i en Middagsstund. For øvrigt berettes det, at Danerne havde tabt det 878 i en Kamp i England; hvorledes de havde faaet det igen, forlyder der intet om.

nok tror jeg, at dette maaske kan synes Læseren utroligt, men alligevel vil jeg indflette det i mit sandfærdige Skrift, fordi det er sandt. Det var nemlig vævet af den reneste og hvideste Silke, og der var ikke anbragt Billedet af nogen som helst Skikkelse derpaa, men ikke des mindre saa' man i Krigens Tid stadigt en Ravn paa det, ret som var den indvævet deri; naar dens Landsmænd skulde sejre, tog det sig ud, som om den gabede med Næbbet og baskede med Vingerne og stod urolig paa Benene, men naar de skulde lide Nederlag, var den fuldstændig rolig, og alle dens Lemmer hang slappe ned. Thorkil, han som havde ført an til det første Slag, saa' nu efter dette Tegn og sagde saa: »Lader os kæmpe mandigt, Fæller, thi for os vil der ingen Fare være; derom vidner jo den urolige Ravn paa vort varslende Banner.« Da Danerne hørte dette, voksede deres Dristighed, og dækkede af deres haarde Jærnkjortler mødte de Anglerne paa den Plads Æskenedun[1], hvis Navn vi paa Dansk kunne oversætte ved »Asketræernes Bjærg«. Men før Kampen her endnu var kommen i Gang, henvendte Eadrik, der, som vi have sagt, var den ypperste af Eadmunds Jarler, følgende Tale til sine Folk: »Lader os flygte, mine Fæller, og unddrage vort Liv fra den overhængende Død, ellers ville vi omkomme her paa Stedet; thi jeg véd, hvor haarde Halse Danerne ere.« Og dermed tilhyllede han Banneret, som han bar i sin højre Haand, vendte Ryggen til Fjenderne og drog saaledes en stor Del af

[1]) I den angelsachsiske Krønike Assandun, i Knytlinga Assatun (nu Ashington); Slaget angives at have staaet d. 18. Oktober 1016. Senere hen (1020) byggede Knut og Thorkil en Kirke dér til Minde om Slaget og for de mange faldnes Sjæle. Hvorvidt den fra Sakse bekendte Fortælling om Tymme Sjællandsfar skal sættes i Forbindelse med dette Slag eller et andet, er ganske uvist.

Krigerne bort fra Slaget. For øvrigt gjorde han, efter hvad visse Folk sige, ikke dette af Frygt, men af Svigefuldhed, hvad man senere hen fik klare Beviser for[1]; at han nemlig underhaanden havde lovet Danerne dette, jeg véd ikke for hvilken Gunstbevisning, lyder manges bestemte Paastand paa. Da nu Eadmund saa' dette og var stedt i Trængsler paa enhver Kant, sagde han: »Angler, enten skulle I kæmpe i Dag, eller ogsaa maa I alle til Hobe underkaste eder. Kæmper da for Friheden og Fædrelandet som Mænd med Hjertet paa det rette Sted; thi disse, som løbe deres Vej, ere jo nogle feje Krystere, saa at de kun vilde være vor Hær til Besvær, hvis de ikke gik bort.« Og med disse Ord styrtede han sig midt ind imellem Fjenderne, idet han nedhuggede Danerne trindt omkring sig og ved dette sit Forbillede gjorde sine Ædlinge mere ivrige til at kæmpe.

10. Saa begyndte da det sværeste Slag mellem Fodfolket, idet Danerne trods deres ringere Antal ikke kendte til at vige[2], men hellere valgte at lade sig nedsable til Hobe end at udsætte sig for Faren ved en Flugt. De gøre derfor mandigt Modstand og holde Slaget, som var begyndt ved Dagens niende Time[3], gaaende lige til Aften; det var ikke med deres gode Vilje, naar de blot stillede sig til Modværge mod de andres Sværd, nej, meget mere stod deres Lyst til selv at trænge ind paa de andre med Odden af deres egne Sværd. Paa begge Sider falde væbnede Mænd i stort Tal, men flest dog paa den Side, hvor det overlegne Antal var. Og da det saa aftnedes og Nattens Tider stundede til, bragte deres Higen efter Sejr dem til at glemme Mør-

[1]) idet Knut lønnede hans Forræderi ved at give ham det store Jarledømme Mercia.

[2]) Horatius's Oder 1, 6, 6.

[3]) d. v. s. midt paa Eftermiddagen.

kets Ulemper; thi hverken ræddedes de for Mørket, da nu en alvorligere Bekymring stormede ind paa dem, ej heller holdt de det for stemmende med deres Værdighed at vige endogsaa for Natten, alt imens de kun brændte efter at faa Overhaand over Fjenden. Og hvis ikke den klart straalende Maane netop havde vist dem Fjenden, vilde hver især have hugget sin egen Krigskammerat ned i den Tro, at han var en Uven, som stod ham imod, og ingen paa nogen af Siderne vilde være bleven i Live, uden hvem Flugten havde frelst. Imidlertid begyndte Anglerne at udmattes og lidt efter lidt at tænke paa Flugt, da de saa', at det var Danernes endrægtige Vilje enten at sejre eller at omkomme alle sammen lige til sidste Mand. Det tog sig nemlig i denne Stund ud for dem, som om Danernes Tal voksede og deres Tapperhed steg under den saa langvarige Kamp. Og de havde virkelig ogsaa Ret i deres Formodning, naar de mente, at deres Tapperhed steg; thi nu, da de vare blevne æggede ved Sværdets Brod og bragte ud af sig selv ved deres Landsmænds Fald, syntes de mere at rase end at kæmpe. Dette havde da til Følge, at Anglerne vendte Ryg: de styrte afsted paa Flugt uden Tøven, nogle ad en Vej, andre ad en anden, idelig synkende til Jorden foran deres Modstandere, og herved øgedes Æren for Knuts Hædersdaad og Sejr, medens deres Fyrste Eadmunds Ære sank ved hans Flugt[1]. Men maatte denne end overvunden vige for de stærkere og trække sig tilbage, havde han dog endnu ikke opgivet alt Haab; han begav sig hen til sikre Steder med den Hensigt, at han nu rigtig for Alvor vilde samle en stærkere Mængde Krigsfolk og saa paa ny forsøge, om han dog ikke maaske kunde faa lidt

[1]) Teksten er her noget forvansket, saa at Oversættelsen ikke er ganske sikker.

Held med sig. Men Danerne forfulgte ikke Flygtningene over nogen lang Strækning, fordi deres Ubekendtskab med Stederne og Nattens Mørke holdt dem tilbage[1]; Anglerne derimod, som kendte Egnen godt, slap hurtigt udenfor Fjendernes Rækkevidde og lod dem blive tilbage ved Byttet, medens de selv søgte hen til lidet sømmelige Tilflugtssteder.

11. Allerede var mere end Halvdelen af Natten gaaet hen, og Sejrherrerne tilbragte nu, glade over deres Sejr, det af den, som var tilbage, mellem de faldnes Lig. Men i Nattens Løb gav de sig ikke af med at røve Bytte fra de faldne, men foreløbig søgte de efter deres egne Folk og forsamlede sig, for at de kunde være mere trygge, alle sammen paa een Plads, hvor de saa bleve ved at staa. Men da det alt begyndte at gry ad Dag, fandt de, at mange af deres Landsmænd vare faldne i Slaget, og disses Lig jordede de, saa godt de kunde. De trak ogsaa Rustningerne af deres Modstanderes Lemmer, men lod deres Aadsler blive liggende dér til Bytte for Vilddyr og Rovfugle. Derefter vendte de tilbage til deres Skibe og drog paa ny til London[2], hvor de raadslog om Udveje, der bedre fremmede deres Tarv. Paa samme Maade raadslog ogsaa Anglerne med deres Fyrste om deres Tarv og anraabte Gud om Hjælp i denne Sag med Bøn om, at de, som saa mange Gange vare blevne overvundne i Vaabenfærd, dog i det mindste maatte finde en Støtte i et eller andet Raad, saa de kunde forblive i Landet.

12. Nu vendte ogsaa Eadrik, der tidligere var flygtet og havde trukket sig ud af Krigen, tilbage til sin Herre og sine Fæller; og man tog imod ham, fordi

---

[1]) Udtrykkene her minde om Sallusts Jugurtha Kap. 52 og 97.

[2]) Byen faldt straks efter Sejren ved Ashington paa ny i Knuts Haand og anerkendte ham for Konge.

han var en Mand, som kunde finde paa gode Raad. Han traadte da op midt i Hærforsamlingen og henvendte følgende Tale til alle: »Rigtignok hade I mig vel næsten alle sammen, fordi jeg veg ud af Krigen; men alligevel, dersom I kunde beslutte eder til at lyde det Raad, jeg nu vil give eder i min Tale, vilde I kunne vinde en større Sejr ved min Raadgivning, end om I stod imod disse Mænd med hele Landets Vaaben. Jeg har nemlig prøvet Danernes Sejre tilstrækkeligt, saa jeg véd, at vor Modstand er ganske forgæves; og det er af den Grund, at jeg har unddraget mig fra Slaget, for at jeg bag efter kunde gavne eder med Raad, ikke derimod, som I mene, fordi jeg skulde være slagen af nogen Frygt. Jeg vidste jo, at det ikke kunde være andet, end at jeg maatte flygte; men hvad var saa det bedste, at trække sig tilbage saaret eller velbeholden? Upaatvivleligt er det dog stundom at regne lige med en sikker Sejr, ved Flugt at slippe bort fra en stærkere Fjende, hvem man ikke kan modstaa ved Vaaben. Alle vi, som her ere til Stede, have jo desværre maattet flygte; men for at denne Ulykke ikke skal ramme os yderligere, lader os saa række Danerne Haanden og gøre os dem til fredelige Forbundsfæller, for at vi i det mindste paa denne Maade kunne undgaa Flugt og Kampenes Farer. Men imidlertid lader dette sig ikke gøre paa anden Maade end ved en Deling af vort Rige. Og efter min Mening er det da ogsaa bedre, at vor Konge besidder Halvdelen af Riget med Fred, end at han overvunden skulde miste det hele paa een Gang.«

13. Hans Tale behagede Stormændene, og Eadmund maatte ogsaa, hvor ugerne han end gjorde det, dog give sit Samtykke til dette. Eadrik fik derpaa udvalgt Underhandlere og sendte dem af Sted til Knuts Skibe, for at de skulde tilbyde Danerne Haandslag og

igen modtage det af dem. I det første Øjeblik, da Danerne nu saa dem komme, tænkte de sig, at det var Spejdere; men da de opdagede, at de kom nærmere hen til dem, kaldte de dem hid og begyndte at spørge dem om, hvad de søgte. Og da de saa erfarede af dem, at de kom for at slutte Fred, bleve de glade og fremstillede dem for deres Konges Blikke; de ønskede nemlig inderligt Fredens Lykke, da de alt vare trætte af Kampene og den uafladelige Omtumlen paa Søen. Sendemændene hilsede da Kongen med Fred og sagde: »Vor Fyrste og vore Stormænds talrige Forsamling har sendt os til dig, Konge, med Bøn om, at du vil enes med dem om Fred, give os Haandslag og Gisler og til Gengæld modtage det samme af os tillige med Halvdelen af Riget. Hersk du i Ro og Fred i den nordlige Del, men lad vor Eadmund staa lige over for dig i Landets sydlige Strøg. For denne Tings Skyld ere vi komme til dig i denne Sendefærd; handl du nu forstandigt og samtyk i vort Ønske; i modsat Fald ville vi, om vi end baade een og to Gange ere blevne slagne af Marken af eder i Krig, dog endnu en Gang med større Voldsomhed styrke vore Kræfter for at føre Krig med eder.« Kongen gav dem ikke Svar herpaa uden Overlæg, men efter at have ladet dem træde til Side holdt han Raadslagning med sine Mænd, og da det var gjort, enedes han senere hen fredeligt med dem. Hans Mænd havde nemlig forestillet ham, at mange af deres Folk vare gaaede bort, og der var ingen, som kunde træde i Stedet for de døde, eftersom de vare fjernede langt fra deres eget Fædreland; paa Anglernes Side vare ganske vist ogsaa overmaade mange blevne dræbte, men deres Tal formindskedes dog ikke saa meget, eftersom de jo stod paa deres egen Grund, saa at der altid fandtes nogen, som kunde udfylde dens Plads, der døde. Saa kaldte Kongen da paa ny Underhandlerne

for sig og sagde til dem: »Jeg gaar ind paa de Forslag, Ungersvende, som I som Sendemænd have bragt, og i Overensstemmelse med, hvad I have sagt, skal det halve Land frit tilhøre mig; men dog skal eders Konge, hvem han saa end monne blive, ogsaa betale en Skatteafgift af sin Del til min Hær. Thi dette skylder jeg den, og derfor gaar jeg ikke ind paa Fredsslutningen paa noget andet Vilkaar.«

14. Saa blev da Fredspagten bekræftet[1], der blev stillet Gisler fra begge Sider, og saaledes blev Hæren udløst af Kampenes Møje og vandt til sin Glæde den forønskede Fred. Men ihukommende sin egen gamle Lære, nemlig at *ethvert Rige, der er splidagtigt i sig selv, ikke længe kan vedblive at bestaa*[2], førte Gud ikke lang Tid herefter Eadmunds Sjæl ud af Legemet[3] af Medynk med Anglernes Rige, paa det at ikke, hvis begge vedbleve at leve, Følgen deraf skulde blive den, at ingen af dem sad trygt paa sin Kongestol, og at Riget Dag for Dag førtes sin Undergang i Møde ved den fornyede Strid. Men efter at den unge Konge var død, blev han jordet i det kongelige Gravsted, og længe og meget blev han begrædt af sit Lands Folk; Gud skænke ham al Glæde paa sin himmelske Trone! Hvorfor Gud har villet, at han skulde dø, kom straks derefter klart for Dagen; thi hele Landet valgte nu paa Stand Knut til Konge over sig, og ham, hvem det forhen stod imod med al Kraftanstrengelse, under-

---

[1]) ved et Møde mellem Knut og Eadmund paa Øen Olanege (Olney) i Floden Severn, kort Tid efter Slaget ved Ashington.

[2]) Matth. Evang. 12, 25.

[3]) Eadmund døde i London (eller Oxford) d. 30. November 1016. At hans Død skyldtes Svig af Eadrik Streona paa Tilskyndelse af Kong Knut, er en Paastand, der først opdukker i senere Kilder og sikkert savner al Grund.

kastede det sig nu af egen fri Vilje med samt alt, hvad dets var[1].

15. Saaledes overtog altsaa efter den guddommelige Barmhjertigheds Vilje den kraftige Knut Eneherredømmet i Riget. Med Ædelsind ansatte han sine Jarler og Grever i de forskellige Landsdele[2] og beherskede siden Anglernes Rige i Fred lige indtil sit Endeligt. Endnu stod han i sin første blomstrende Ungdomsalder[3], men desuagtet gjorde hans usigelige Klogskab ham stærk. Dette førte til, at han elskede dem, som han havde hørt forhen havde tjent Eadmund i Krigen trofast uden Svig, hvorimod han hadede dem, om hvem han havde faaet at vide, at de vare rænkefulde og i Krigens Tid havde vaklet frem og tilbage mellem begge Parter med svigefuldt Vendekaaberi; ja, dem hadede han saa stærkt, at han en Dag[4] lod mange af Stormændene dræbe for slig Svigagtigheds Skyld. Blandt dem var Eadrik, han, som var flygtet fra Krigen; da han krævede Belønninger af Kongen netop for dette, ret som om han havde gjort det for at skaffe ham Sejren, sagde Kongen, mørk i Hu: »Vil du, som har bedraget din Herre med Svig, kunne være tro mod mig? Jeg skal betale dig den Løn,

[1]) Knut sammenkaldte efter Eadmunds Død alle Englands Biskopper, Jarler og Stormænd til en Forsamling i London; og da de, som havde været Vidner til hans Fredsslutning med Eadmund, her erklærede, at de med Vished vidste, at Kong Eadmund ikke havde bestemt nogen Del af sit Rige for sine Brødre, valgte alle enstemmigt Knut til Konge og svore ham Troskabsed. Hans Regering som Englands Enekonge begyndte da med Aar 1017. Eadmunds Brødre og smaa Sønner bleve fjernede ud af Landet.

[2]) Se ovenfor S. 33, Anm. 2.

[3]) Han var da henved 23 Aar gammel.

[4]) Det var Juledag 1017. Ogsaa Thorkil faldt siden i Unaade hos Knut og blev 1021 forvist fra England og sendt til Danmark, hvor han blev dræbt straks efter sin Ankomst.

du har fortjent, men saaledes, at den Svigagtighed ikke for Fremtiden skal behage dig.« Og saa kaldte han paa sin Jarl, Erik, og sagde til ham: »Betal denne Mand, hvad vi skylde ham; jeg mener, slaa ham ihjel, for at han ikke skal svige os!« Ufortøvet svang Erik sin tveæggede Økse i Vejret og afhuggede med et kraftigt Hug hans Hoved. Af dette Eksempel maa Krigere lære, at de skulle være trofaste mod deres Konge, ikke troløse.

16. Efter at alle Sager saaledes vare blevne ordnede paa tilbørlig Vis, manglede der Kongen intet undtagen en højbaaren Ægtehustru. Han bød da, at man allevegne skulde lede efter en saadan til ham, for at han, naar hun var funden, lovligt kunde bejle til hende og, naar han havde vundet hende, gøre hende delagtig i sit Herredømme. Altsaa iler man rundt omkring til alle Sider, gennem Kongeriger og gennem frie Byer, og søger efter en kongelig Brud; men man maatte søge vidt og bredt, før man endelig engang med Nød og næppe fandt den værdige. Denne Herskerbrud fandt man da i Galliens Grænseland og, nærmere bestemt, i det Landskab Normandie; hun var af den ædleste Byrd og saare rig paa Skatte, men særligt var hun dog fremfor alle andre Kvinder paa hendes Tider rigt udstyret med Skønheds og Klogskabs lystelige Gave; hun var jo da ogsaa en berømt Kongedatter[1]. Paa Grund af disse fremragende Egenskaber attraaedes hun højlig af Kongen, og særligt ogsaa af den Grund, at hun var oprunden af den sejrrige Æt, som havde vundet sig en Del af Gallien mod Frankernes og deres Fyrstes Vilje[2]. Hvorfor dvæler jeg imidler-

[1]) Saaledes maa vel Ordene *utpote regina famosa* oversættes, idet *regina* ogsaa betyder *regis filia;* men Udtrykket er da overdrevent, se næste Anm.

[2]) Det var Emma, en Datter af Hertug Richard den Første, som herskede i Normandiet 943—96 og var en Sønnesøn af Rollo

tid herved med mange Ord? Man sender Bejlere til den højtstaaende Kvinde, man sender kongelige Gaver, man sender endelig ogsaa indstændigt bedende Ord. Men hun erklærer bestemt, at hun aldrig vilde blive Knuts Brud, medmindre han med Ed tilsagde hende, at han aldrig vilde lade nogen anden Ægtefælles Søn blive Konge efter sig, men kun hendes, hvis Gud muligvis skænkede hende en Søn med ham. Det hed sig nemlig, at Kongen havde faaet Sønner med en anden Kvinde[1]; derfor vilde hun klogelig varetage sine egnes Tarv, og hun forstod med snildt Sind forud at faa bestemt, hvad der vilde komme dem til Gavn. Møens[2] Ord vandt nu altsaa Kongens Bifald, og Kongens Ønske vandt ogsaa Møens Behag, da han havde givet det edelige Løfte; og saaledes blev, Gud være takket, Fru Emma, den højbaarneste blandt Kvinder, den saare tapre Konge Knuts Ægtefælle. Gallien glæder sig, og lige saa glæder Anglernes Land sig, da denne saa kostelige Skat føres over Havets Flade. Gallien, siger jeg, glæder sig over, at det har født til Verden

---

(Rolf Ganger, Robert I), der havde tvunget Frankerkongen Karl den Enfoldige til at overgive ham Normandiet som Len. Hun var 1002 bleven gift med Kong Æthelred af England, med hvem hun havde to Sønner, Alfred og Edvard, og hun var paa denne Tid vel noget over 30 Aar gammel. Formodentlig havde hun forladt England, efter at hendes Stifsøn Eadmund var bleven Konge, og skal derefter have opholdt sig i Rouen. Det siges, at det var Thorkil, som tilraadede Knut at ægte hende.

[1]) nemlig med Alfiwa (eller Ælfgiva), en Datter af den engelske Jarl Ælfhelm; hun var dog næppe virkelig ægteviet til Knut. De havde to Sønner, Sven, som efter Olaf den Digres Forjagelse af Knut blev sat til Konge i Norge, og Harald Harefod, som efter Knuts Død tilrev sig Kongedømmet i England.

[2]) Saaledes kalder virkelig Forfatteren Emma, *virgo*; han søger omhyggeligt at undgaa at omtale, at hun forud havde været gift og faaet Børn med Æthelred; se ndfr. Kap. 18.

en saa herlig Kvinde, der var en saa mægtig Konge værdig; men Anglernes Land glæder sig ved, at det har modtaget slig en Kvinde i sine Byer. O, hvilken lykkelig Begivenhed, attraaet med tusinde Gange tusinde Ønsker og endelig engang, skønt med Nød og næppe, gjort til Virkelighed ved Frelserens Naades Styrelse! Dette var, hvad begge Parters Hære allerede længe havde attraaet heftigt, at nemlig denne saa herlige Kvinde kunde blive knyttet ved Ægteskabets Baand til denne saa herlige Mand, den værdige Frue til den værdige Herre, saa at dette kunde bringe de krigerske Rørelser til Ro. Thi kunde der vel tænkes noget større og attraaværdigere, som man maatte ønske, end at Krigens tabbringende og ulystelige Møjsommeligheder maatte endes ved Fredens milde Ro, medens hidtil Ligemænd stormede sammen til Kamp med Ligemænd i Legemskraft og Aandsdygtighed, og snart disse snart derimod hine under Krigslykkens Vekslen vandt Sejr, men ikke uden stort Tab for dem selv?

17. Men da de nu, i Kraft af den guddommelige Styrelse, og efter at der lang Tid igennem havde gaaet mange Mellembud mellem dem gensidigt, endelig havde besluttet at forbinde sig ved det ægteskabelige Baand[1], saa er det næsten utroligt, hvilket Overmaal af Glæde der pludseligt opkom hos dem begge, skænket af den ene til den anden. Thi Kongen glædede sig over, at han uventet havde vundet en saa ædelbaaren Bruds Ægteleje; og hendes Glæde opflammedes dels ved hendes Ægtefælles saa højt fremragende Manddom, dels ogsaa ved det lykkeforkyndende Haab om fremtidigt Afkom. Usigeligt glædede ogsaa begge Hære[2] sig, idet de haabede, at deres Magt skulde blive styrket ved fælles

[1]) Brylluppet stod i Juli 1017.
[2]) Anglernes og Danernes.

Kræfter; og Begivenhedernes Gang i den følgende Tid godtgjorde da ogsaa Haabets Rigtighed. Thi saare mange Folkeslag bleve betvungne ved Krig, og saare mange Folkefærd, vidt forskellige indbyrdes i Livsindretninger som og i Sæder og Sprog, bleve nødte til for evig Tid at udrede aarlige Skatteafgifter til Kongen og Kongens Efterkommere[1]. Dog, hvad underligt er der i, om en saa mægtig og saa udmærket Konge overvandt dem, der modsatte sig ham, i Vaabenfærd, naar han ogsaa dels ved sin rundhaandede Gavmildhed, dels ved sin naadige Beskyttelse bragte saare mange til af egen fri Vilje at give sig under hans Herskervælde? Det er sandelig ikke til at undres over. Thi Guddommens Naade yder sin Bistand dér, hvor Retfærdighed og Retskaffenhed raader og vejer alt paa lige Vægtskaal.

18. Dog, hvorfor dvæler jeg vidtløftigt herved? Der blev, som jeg har sagt, stor Glæde, da disse saa herlige to forenede sig i Ægteskab; men endnu langt større blev Glæden, siger jeg, da den Lykke timedes dem, at de fik mandligt Afkom. Thi det varede ikke længe, før den højædle Dronning, efter Frelserens Naades Vilje, bragte en Søn til Verden[2]. Og da nu begge Forældre glædede sig over ham med en højst inderlig og, om jeg saa maa sige, ganske enestaaende Kærlighed, sendte de de øvrige ægte ædelbaarne Kongebørn[3] over til Normandiet, for at de kunde blive op-

[1]) Knut vandt jo efterhaanden Herredømmet over Briternes Land (Wales), Skotland, Norge og mange Egne af Vendernes Land, foruden over England og Danmark.

[2]) vistnok i Forsommeren 1018.

[3]) Saaledes maa vel Ordene *vero liberales filios* oversættes; ellers véd jeg ikke, hvad de kunne betyde. Der menes, skønt Forfatteren undgaar at sige det ligefrem, Emmas og Æthelreds to Sønner, som bleve sendte over til deres Morbroder Hertug Richard den Anden († 1026). Siden de kaldes

dragne dér, men denne Søn, som jeg her har nævnet, beholdt de tilbage hos sig selv, saasom han engang skulde være Arving til Riget. Og saa rensede de da, som Sæd er blandt rettroende Kristne, deres højtelskede Kærlighedspant ved Bad i Daabens hellige Kilde, og de gav ham et Navn, som i visse Maader indeholdt et Varsel om hans fremtidige store Egenskaber. Han fik nemlig Navnet Hardeknut, saa at han gengav sin Faders Navn med et Tillæg. Og forsker man efter dettes Betydning i det teutoniske Sprog, saa vil man i Sandhed deraf kunne skønne, hvad for en Mand og hvor herlig han har været[1]. »Harde« betyder nemlig »hurtig« eller »stærk«, og begge disse Egenskaber, ja endnu noget langt større end disse, kunde erkendes hos ham fremfor alle, eftersom han har overgaaet alle Mænd i sin Tid i alle mulige udmærkede Egenskaber. Men jeg er nu ude af Stand til at opregne alle hans Fortrin; derfor vil jeg, for at jeg ikke skal komme altfor langt bort fra mit Emne, gaa tilbage til, hvor jeg før slap, og følge min Fortællings Traad.

19. Efter at nemlig Drengen, om hvem vi her tale, var vokset til, lod hans Fader, der endnu levede i sin fulde Lykke, hele det Rige, som var hans Herskerbud undergivet, aflægge en bindende Ed til ham, og senere hen sendte han ham med en Skare udvalgte Krigere over til Danernes Rige for at tage Eneherredømmet over det[2]. Medens Knut nemlig i Begyndelsen

---

»ægte ædelbaarne«, maa Forfatteren have betragtet Æthelreds andre Børn af en tidligere Forbindelse (med Ælfleda) som Slegfredbørn.

[1]) Forfatterens etymologiske Forklaring er værdiløs og ikke til at stole paa. Hardeknut hed Gorm den Gamles Fader, en mægtig Søkonge, og dette Navn har Knut optaget og givet sin og Emmas Søn. Hvad Betydning Navnet har, er meget omtvistet. — »Teutonisk« sædvanlig: »germanisk«; her: »dansk«.

[2]) Beretningen her er meget unøjagtig. Hardeknut kom til Danmark for at opfostres hos Ulf Jarl, og det var denne, som

kun styrede Danernes Rige[1], vandt han sig efterhaanden Herredømmet over fem Riger, nemlig Danmark, Anglerlandet, Briterlandet[2], Skotland[3] og Norge, og blev deres Hersker.

Han traadte fremdeles i Venskab og fortroligt Forhold til Kirkens Mænd, i den Grad, at Biskopperne regnede ham for en Medbiskop paa Grund af den Støtte, han overalt ydede Religionen, og ligeledes betragtede Munkene ham ikke som en verdslig Mand, men som en Klosterbroder paa Grund af den Spægelse, han i sin højst ydmyge Fromhed paalagde sig. Han værnede med Iver om umyndige og Enker, han støttede forældreløse og fremmede, han undertrykte uretfærdige Love saavel som dem, der fulgte saadanne, han holdt Retfærdighed og Billighed højt og dyrkede dem[4], han opbyggede Kirker og skænkede dem Æres-

---

fik ham udraabt til Danmarks Konge 1026, da Nordmændene og Svenskerne under Knuts Fraværelse overfaldt Danmark. Knut blev meget vred derover, men efter at have faaet Fjenderne forjagne udsonede han sig dog igen med sin Søn og tilstod ham noget senere Kongenavn.

[1]) Ogsaa dette er urigtigt; Knut blev først Danmarks Konge, da hans Broder Harald døde 1018.

[2]) d. v. s. de britiske Smaariger i Wales og paa de hosliggende Øer.

[3]) Hvorledes Knut har bragt dette Rige i Afhængighedsforhold til sig, vides der intet sikkert om.

[4]) I et Brev, som han skrev til Anglernes Folk fra Rom, siger han: »Vide skal man da, at jeg ydmygt har lovet selve Gud fra nu af at føre mit Liv retfærdigt i alle Maader og at styre de mig undergivne Riger og Folk med Retfærd og Fromhed og overholde Billighed i alle mine Domme; og hvis jeg i min Ungdoms Hidsighed eller Ligegyldighed hidtil har gjort noget imod, hvad Ret var, agter jeg med Guds Hjælp at raade Bod paa det alt sammen. Derfor besværger og paabyder jeg mine Raadgivere, hvem jeg har betroet mit Kongedømmes Raadslagninger, at de paa ingen Maade, hverken af Frygt for mig eller af Gunst mod nogen mægtig

gaver, han hædrede Præsterne og Gejstligheden med høje Værdigheder, han paabød alle sine Undersaatter Fred og Endrægtighed[1], saaledes at man om ham havde kunnet sige dette Vers af Maro[2], hvis et saadant Udsagn ikke havde ligget udenfor den rette kristelige Tro:

Stadigt det regner i Nat; der er Skuespil atter i Morgen:
Cæsar, Styrelsen halvt deler med Juppiter du.

20. Paa alle Maader beflittede han sig paa, hvad der er Gud velbehageligt, og derfor, naar som helst han havde erkendt, at noget godt burde gøres, forsømte han det ikke, men var ivrig for at sætte det i Værk. Thi hvilken Kirke gives der vel, som ikke endnu den Dag i Dag glæder sig ved hans Gaver? Men for ikke at tale om, hvad han har gjort for dem, som vare i hans eget Kongerige, saa velsigner Italien hver Dag hans Sjæl, Gallien bønfalder om, at den maa nyde Salighed i fuldeste Maal, og mere end alle andre beder Flandern om, at han maa glædes i Himlen hos Kristus. Disse Lande rejste han nemlig igennem, da han stævnede til Rom[3]; og som det klart fremgaar af mange Beviser, udøvede han paa denne Rejse saa talrige Barmhjertighedens Gerninger, at hvis nogen skulde ville beskrive alle disse, vil han, om han end gør utal-

---

Person fra nu af maa samtykke i nogen Uretfærdighed eller lade noget saadant spire frem i hele mit Rige.«

1) Thietmar fortæller, at Knut 1018 lod Mandskabet paa tredive Skibe dræbe, fordi de havde drevet Sørøveri (eller Vikingefærd).

2) d. v. s. den romerske Digter Vergilius Maro; i den Levnedsbeskrivelse af ham, som tillægges Donatus, anføres dette Epigram, som han skal have digtet til Ære for Cæsar Augustus og til Pris over hans lykkelige Regering. Det er den sidste Verslinie, det her kommer an paa.

3) I denne By var Knut i Paasken 1027.

lige Bind deraf, dog nødes til omsider at give tabt og tilstaa, at han næppe endda er kommen igennem den mindste Del. Jeg vil nu ikke indlade mig paa at fortælle, hvad han har gjort paa hvert enkelt Sted; men alligevel, for at man kan fæste mere Tro til, hvad jeg forsikrer, vil jeg blot for et Eksempels Skyld omtale, hvad han har gjort i Hellig Audomarus's By alene[1], hvilket jeg ogsaa mindes at jeg har set med mine egne Øjne.

Efter at han var traadt ind i Klostrene[2] og man dér havde modtaget ham med stor Hæder, skred han ydmygt frem og med vidunderlig Ærbødighed, idet han holdt Øjnene fæstede paa Jorden; og medens han udgød rigelig fremvældende Taarers Floder, om jeg maa bruge dette Ord, anraabte han med al Inderlighed Helgenerne om deres Forbøn hos Gud. Men da det saa var kommen dertil, at han vilde belæsse de hellige Altre med sine kongelige Offergaver, o! hvor ofte fæstede han da ikke først taarefulde Kys paa Gulvet, hvor ofte slog han sig da ikke for sit ærværdige Bryst med egen Haand, hvor dybe Suk drog han ikke, hvor tit bad han ikke om, at den himmelske Mildhed ikke maatte nære Fortørnelse mod ham! Omsider blev der paa hans Vink rakt ham en Offergave af hans Ledsagere, og det ikke en ringe Gave eller en saadan, som kunde indesluttes i en Pengepung; nej, der bragtes ham en vældig Gave, som en med Pallium beklædt Mand[3] bar i sit

[1]) nu St. Omer i Nordfrankrig (Artois), tæt ved Grænsen af Flandern. Foruden Hellig Audomarus, efter hvem Byen har sit Navn, æredes her særligt Hellig Bertinus i et prægtigt Kloster, hvoraf der endnu er store Ruiner.

[2]) eller vel snarere de Kirker, til hvilke Klostrene vare knyttede.

[3]) Pallium er et Baand, som hører til Munkenes Dragt, men ogsaa til de fornemste Gejstliges; her menes der dog snarest en Munk.

udspændte Kappeskød, og den tog Kongen selv med egne Hænder og lagde den paa Alteret som *en glad Giver* efter den apostoliske Formaning[1]. Dog, hvorfor siger jeg blot: »Alteret«? jeg kan jo huske, at jeg har set, at han gik omkring til alle Kroge i Klostrene og ikke gik forbi et eneste Alter, hvor ringe det end var, uden at han gav det Gaver og trykkede søde Kys paa det. Derefter kom de fattige, og de fik ligeledes straks Gaver alle sammen, en for en. Dette og andet, som vækker endnu mere Beundring end dette, har jeg set udført af den Herre Knut, jeg eders ringe Hustjener, Hellig Audomarus og Hellig Bertinus, da det skete i eders Klostre; udvirker da til Løn for disse Velgerninger, at denne herlige Konge maa leve i de himmelske Boliger, saaledes som eders Tjenere, Kannikerne og Munkene, bede om i deres daglige Bønner!

21. Saa skulle da alle Konger og Fyrster lære at efterligne denne Herres Handlinger, han som ydmygede sig til det laveste, for at han kunde formaa at stige op til det høje, og som med Glæde bortskænkede det jordiske, for at han skulde kunne opnaa det himmelske. Thi han havde ikke glemt sin egen Stillings Kaar, at han nemlig skulde dø i Verden og forlade alt, hvad der kan attraas her i Jordelivet; og derfor var det, at han i levende Live paa ærefuld Maade delte med Gud og hans hellige Steder de Rigdomme, som han ikke kunde tage bort med sig ved sin Død, paa det at han ikke, hvis han beflittede sig paa Havesyge, maaske skulde leve forhadt af alle, og der ikke skulde findes nogen, som vilde bede om noget godt for hans Sjæl, og paa det at han ikke til Efterfølger skulde faa en anden, som vilde leve med Gavmildhed paa hans Kongesæde og harmes over hans Gridskhed. Men at dette ikke skulde

[1]) 2 Korinth. 9, 7.

ske, det har han fuldt ud sørget for, og sine Efterkommere har han efterladt et godt Eksempel paa Rundhaandethed og alskens Godhed; og dette følge da ogsaa de, Gud være takket, endnu bestandigt, udmærkede som de ere i Rigets Styrelse og ved alle Dyders Glans.

22. Efter at saa denne herlige Konge var vendt tilbage fra Rom og havde dvælet en Tid lang i sit eget Rige og ordnet alle dets Anliggender vel, vandrede han bort til Herren for at krones ved hans højre Side af selve Herren, alle Tings Skaber[1]. Hans Død vakte Sorg hos alle dem, til hvem Budskabet derom naaede, men mest dog hos hans Trones hengivne Tjenere, af hvilke de fleste gerne vilde være gaaede i Døden sammen med ham, hvis dette ikke havde stridt imod Guds Vilje.

23. Hans Dronning, Fru Emma, sørgede tillige med Landets Børn; fra fattige saavel som mægtige lød der Sørgeklager, Biskopperne og Klerkene græd med samt Munkene og Nonnerne; men gid han i Himmelens Kongeborg maa glædes lige saa meget, som der sørgedes over ham i Verden! De her nede græd over, hvad de havde tabt; maatte de hist oppe tage med Glæde imod hans Sjæl og lykønske sig til dens Komme! De her nede begravede hans afsjælede Legeme; maatte de hist oppe føre hans Aand op til det høje, hvor den skal glædes i evig Hvile! Over hans Bortgang græd alene Jordens Børn, men gid ogsaa Himlens Borgere sammen med Jordens Børn maa gaa i Forbøn for hans Aand. Lader os indstændigt bede Gud om, at hans Ære maa vokse med hver Dag; og lader os, eftersom han har fortjent dette ved sin Godhed, daglig raabe:

Knuts Sjæl hvile i Fred! Amen!

Her ender anden Bog.

[1]) Knut døde d. 12. November 1035 i Shaftesbury.

Her begynder tredje Bog.

1. Efter at Kong Knut var død og bleven begravet med Hæder i det til Hellig Peders Ære opførte Kloster i Winton[1], sad hans Dronning, Fru Emma, ensom tilbage i Riget, opfyldt af Sorg over sin Herres for tidlige Død og trykket af Uro for sine fraværende Sønner. Thi en af dem, nemlig Hardeknut, hvem hans Fader havde sat til at være Konge over Danerne, dvælede dér i sit Rige; men de to andre, som vare sendte over for at opfostres i Normandiets Land, levede dér hos deres Frænde Robert[2]. Dette havde til Følge, at nogle af Anglerne, som havde glemt deres Troskabspligt mod deres nu afdøde Konge, hellere vilde skamskænde end smykke hans Kongesæde, idet de svigtede den herlige Dronning Emmas ædelbaarne Sønner og til Konge over sig udvalgte en vis Harald[3], om hvem man efter en falsk Antagelse paastaar, at han var en Søn af en Frille, som den nævnte Kong Knut havde haft; men de flestes Paastand hævder derimod, at samme Harald hemmeligt var bleven listet fra en barslende Tjenestekvinde og lagt ind i Frillens Sovekam-

[1]) eller Winchester; det er det samme Sted.

[2]) Robert den Anden (Robert den Djævel), Hertug i Normandiet efter sin Broder Richard den Tredjes Død 1028 indtil 1035; de vare Sønner af Emmas Broder, Richard den Anden. Roberts Søn var Vilhelm Bastarden (Erobreren), der fulgte ham som Hertug og senere 1066 erobrede England.

[3]) Harald Harefod, se ovfr. S. 47, Anm. 1. Den Tvivl, Forfatteren her rejser om, hvorvidt han var Knuts og Alfiwas Søn, har næppe nogen Berettigelse. Det var det danske Parti i England og Londons Borgere, der valgte Harald, og man synes derefter at have enedes om at dele Riget mellem ham og Emmas Søn saaledes, at Harald fik Nordengland med London, Hardeknut Landet Syd for Themsen; men da Hardeknut stadigt blev i Danmark og under idelige Paaskud opsatte at gaa til England, gjorde man Harald til Konge over hele England.

mer, hvor hun laa syg. Og det er troligt, at dette stemmer mere med Sandheden. Da denne Harald nu var bleven udvalgt og frygtede for, hvad Fremtiden vilde bringe, kalder han strax Ærkebiskop Ælnoth til sig, en Mand, som var udrustet med al mulig Dyd og Visdom [1], og byder og beder ham, at han skal indvie ham til Konge samt give ham Kronen og det kongelige Scepter, som var betroet i hans Værge, og ligeledes i egen Person, fordi det ikke var tilladt, at det gjordes af nogen anden, føre ham hen paa Rigets ophøjede Trone. Ærkebiskoppen afslaar det bestemt, idet han under Ed erklærer, at han, saa længe Emmas Sønner vare i Live, ikke vilde anerkende nogen anden som Konge eller indvie ham dertil. »Disse«, siger han, »har Knut betroet til min Beskyttelse; disse skylder jeg Troskab, og mod disse vil jeg bevare Troskab. Sceptret og Kronen nedlægger jeg paa det hellige Alter, og dem hverken nægter eller overgiver jeg dig; men alle Biskopper byder jeg med min apostoliske Myndighed, at ingen af dem maa tage disse Ting bort eller overgive dem til dig eller indvie dig; hvis du saa fordrister dig dertil, saa tilran dig, hvad jeg har betroet til Gud og hans Bord.« Den usalige Mand vidste ikke, hvad han skulde gøre, eller hvorhen han skulde vende sig. Han udstødte Trusler, men intet udrettede han derved; han lovede Gaver, men vandt til sin Sorg og Harme heller intet derved; thi den apostoliske Mand kunde hverken skræmmes fra sin Beslutning ved Trusler eller bøjes ved Gaver. Omsider opgav han alt Haab og forføjede sig bort, og i den Grad brød han sig lidt om den biskoppelige Indvielse, at han ikke blot talte med Had om selve Indvielsen, men endogsaa

[1]) Ælnoth, Ærkebiskop af Canterbury, havde været i stor Yndest hos Knut; han døde 1038.

skyede hele Kristendommens Gudsdyrkelse. Thi medens andre efter kristelig Skik traadte ind i Kirken for at høre Messen, omringede han enten Skovene med sine Hunde[1] for at jage eller befattede sig med andre, ligegyldigt hvilke, Sysler af den foragteligste Art, blot for at han kunde undvige det, som han hadede. Anglerne saa' dette med Sorg, men eftersom de nu engang havde udvalgt ham til Konge for sig, undsaa de sig ved at styrte ham[2]; og derfor bestemte de, at han skulde være deres Konge lige til sin Død.

2. Men Dronningen Fru Emma ventede i Stilhed paa, hvad Ende Sagen vilde tage, og en Tid lang var hun opfyldt af Ængstelse, men bønfaldt daglig om Guds Hjælp. Da begyndte han i al Hemmelighed, fordi han endnu ikke vovede det aabenlyst, at lægge onde Raad op mod Dronningen; men han fik ikke Lov for nogen til at gøre hende Skade. Derfor søgte han da i Forening med sine Haandlangere at faa udtænkt et ondskabsfuldt Anslag, ved hvilket han vilde rydde sin Herskerindes Sønner af Vejen, for at han saaledes for Fremtiden kunde sidde tryg paa sin Kongestol og leve i sine Synder. Men han vilde dog aldeles ikke have faaet noget som helst sat i Værk i denne Retning, hvis han ikke, hjulpen af nogle svigefulde Skurkes List, havde fundet paa dette, som vi nu skulle fortælle. Han fandt nemlig paa den Svig, at han lod skrive et falsk Brev under Dronningens Navn til hendes Sønner, som opholdt sig i Normandiet; og en Afskrift af dette Brev lader jeg her ogsaa gerne følge:

3. »Emma, blot af Navn Dronning, sender sine Sønner, Edvard og Alfred, sin moderlige Hilsen. Me-

[1]) Udtrykket er hentet fra Vergils Bucolica, Ecloga 10,57.

[2]) Snarere frygtede de, som en normannisk Historieskriver siger, for, at Danerne, som holdt paa Harald, skulde begynde Krig, hvis Anglerne svigtede ham.

dens vi, kæreste Sønner, skilte fra eder jamre over vor Herre Kongens Død, og medens I Dag for Dag mere og mere berøves det Rige, som er eders Arvelod, undrer jeg mig over, hvad I dog vel tænke paa, naar I jo véd, at Opsættelsen af eders Mellemkomst fører til, at Ransmanden, som har tiltaget sig eders Herskermagt, for hver Dag befæstes mere i sin Stilling. Thi han drager uafladeligt omkring til Landsbyerne og Stæderne og gør Stormændene til sine Venner ved Gaver, Trusler og Bønner; men de vilde hellere have, at een af eder skulde være Konge over dem, end holdes bundne under den Mands Herskerbud, som nu byder over dem. Derfor beder jeg, at een af eder vil komme til mig hurtigt og ganske alene, for at han kan modtage et gavnligt Raad af mig og faa at vide, paa hvilken Maade den Sag, jeg ønsker, skal sættes i Værk. Sender mig ogsaa ved Overbringeren af dette Brev Besked tilbage om, hvad I agte at gøre angaaende disse Ting. Lever vel, I mit Hjærtes dyrebareste.«

4. Efter at dette svigefulde Brev var bleven skrevet paa Voldsherskeren Haralds Befaling, blev det ved Hjælp af træske Ilbud sendt over til de kongelige Ungersvende og overrakt dem, som om det kom fra deres Moder, der intet vidste derom, og det blev modtaget af dem med Ærbødighed som en Gave fra hende, der havde født dem. De læse dets besnærende Ord uden at ane nogen Svig, og ak desværre! de skænke kun altfor meget Falskheden Tiltro, saa at de uden at overveje Sagen nøje sende den Besked tilbage til deres Moder, at een af dem skulde komme til hende, og de bestemme hende Dag og Time og Mødested. Og saa vende Sendemændene da tilbage og meddele Guds Fjender, hvilket Svar der var bleven givet dem af de saare højbaarne Ynglinge. Herefter ventede de andre paa hans Ankomst, som skulde komme, og tænkte

over, hvad de skulde gøre ved ham til hans Fordærv. Paa den fastsatte Dag udvalgte altsaa Alfred, som var den yngste, med sin Broders Minde nogle Krigsfolk, som skulde ledsage ham, og begav sig derefter paa Vej og kom til Flanderns Land. Dér dvælede han en kort Stund hos Markgreve Balduin, som bad ham om, at han vilde tage en Del af hans Krigere med sig til Sikkerhed mod Fjendernes Efterstræbelser; dette vilde han imidlertid ikke, men tog blot nogle faa Mænd fra Bononia[1] med sig og gik saa om Bord paa sine Skibe og sejlede over Havet. Men da han var kommen tæt hen til Kysten, blev han straks kendt af Fjenderne. Disse ilede imod ham med den Hensigt at angribe ham; men han mærkede det straks og bød, at Skibene skulde ro bort igen fra det Sted paa Kysten. Derimod gik han i Land ved en anden Ankerplads og beredte sig til at gaa til sin Moder, idet han troede, at han nu helt var undsluppen fra det Anslag, som truede ham med Fordærvelse. Men da han allerede var ganske nær ved sit Maal, mødte Jarlen Godvin ham[2]; denne modtog ham og lovede ham sin Beskyttelse, ja han gjorde sig endog straks til hans Krigsmand og gav ham Troskabsed. Og nu fik Godvin ham lokket bort fra London, hvorhen hans Vej gik, og førte ham ind i den By, som kaldes Geldefordia[3]; der førte han saa hans Krigere i Hobe paa tyve eller tolv eller ti Mand om-

---

[1]) Boulogne.

[2]) Denne angelsachsiske Jarl, hvis Søn Harald senere efter Edvard Bekenderens Død en kort Tid blev Englands Konge, til han faldt i Slaget ved Hastings mod Vilhelm Erobreren 1066, var efter Thorkils Død bleven Kong Knuts højst betroede Mand og spillede ogsaa en stor Rolle under de følgende Konger til sin Død 1054. Han stod nu paa Harald Harefods Side, og om hans her i det følgende beskrevne Forræderi mod Alfred tale ogsaa flere af de engelske Kilder.

[3]) Guilford i Sussex; andre kalde Stedet Gillingeham.

kring til de Herberger, hvor hver Hob for sig skulde ligge, og lod kun nogle faa blive tilbage hos den unge Kongesøn, hvilke skulde staa til hans Opvartning. Han ydede dem ogsaa fuldt op af Spise- og Drikkevarer, og derpaa trak han sig selv tilbage til sit Herberge, idet han sagde, at han den næste Morgen vilde komme igen for at tjene sin Herre med den skyldige Ærbødighed.

5. Men efter at de nu havde spist og drukket og derpaa, trætte som de vare, med Glæde havde besteget deres Leje, se, da indfinde den højst afskyelige Voldshersker Haralds Medskyldige sig. De trænge ind i Herbergerne eet for eet, borttage paa Tyves Vis de uskyldige Mænds Vaaben og slutte dem i Jernlænker paa Hænder og Fødder og gemme dem saa til næste Dag, for at de kunde blive pinte. Men da Morgenen var brudt frem, slæbes de uskyldige ud og stilles frem til Skue for alle, og uden at være hørte afstraffes de paa forbryderisk Vis. Thi efter at Hænderne paa dem alle vare blevne afvæbnede og bundne bag paa deres Ryg, bleve de overgivne i de grusomste Bødlers Vold, og der blev endogsaa givet disse den Befaling, at de ikke maatte skaane nogen undtagen den, paa hvem det tiende Lod faldt. Derpaa lod Bødlerne dem sætte sig lænkebundne paa Rad og tilføjede dem Mén nok og mere end nok; de fulgte hans Eksempel, som dræbte den Thebaiske Legion[1], idet han først udtog hver tiende Mand af

[1]) Der sigtes til en berømt Martyrhistorie, som Legenden henlægger til den Tid, da den sidste store Kristenforfølgelse fandt Sted. Kejser Maximianus, Diocletians Medregent, var paa et Tog i Gallien og havde paa dette den Thebaiske Legion med sig, som sandsynligvis havde sit Navn af, at den tidligere havde staaet i Distriktet Thebais i Ægypten. Han bød nu denne Legion, som da stod i Nærheden af det nuværende St. Maurice i Wallis (Schweiz), at den skulde deltage i Kristenforfølgelserne; men Legio-

de uskyldige, men han fór dog meget mildere frem end disse her. Thi hin vilde Hedningekonge lod kun hver tiende Mand af de Kristne dræbe, men skaanede de andre ni; derimod lod disse højst vanhellige og falske Kristne kun hver tiende Mand blandt de gode Kristne slippe, men tog de ni af Dage. Og om end hin Hedning myrdede Kristne, lod han dem dog halshugge paa aaben Mark og ikke hildede i Lænker, men som ærefulde Krigere; men disse, der, om de end bar Kristennavnet, dog handlede som de værste Hedninger, nedslagtede med deres Landsers Stik de uskyldige Helte i Lænker ret som Svin. Derfor ville alle Tider med fuld Ret kalde saadanne Bødler for værre end Hunde, de, som ikke ved Krigens Voldsfærd, men ved deres Rænkers lumske Overfald styrtede saa mange Krigeres hæderlige Legemer i Pinsler og Død. Nogle tog de, som sagt er, af Dage, andre derimod hengav de til Trælletjeneste hos dem selv; atter andre solgte de, betagne af blind Begærlighed, og adskillige bevarede de, sluttede i Lænker, til større Forhaanelse. Men Guds Barmhjertighed svigtede ikke de uskyldige, der vare stedte i saa stor Nød og Fare; thi vi have selv set mange, hvem den fra Himlen af, uden Støtte af noget Menneske, udfriede fra hin Forhaanelse, idet den sønderbrød Laasene paa deres Haandlænker og Fodlænker.

---

nen, som skal have haft lutter kristne Soldater, nægtede det. For at tvinge den lod Kejseren nu hver tiende Mand af den henrette; men Soldaterne fastholdt deres Vægring, opfordrede dertil af Legionsføreren Mauritius og andre Officerer. Da lod Maximian Legionen decimere endnu en Gang, men det hjalp ikke; Soldaterne svarede ham, at de vare rede til at lyde ham i alt, kun ikke i hvad der stred mod Guds Vilje. Saa lod Maximian hele Legionen hugge ned, uden at Soldaterne gjorde nogen Modstand. De heltemodige Krigeres Martyrdag er d. 22. September.

6. Eftersom vi nu kortelig have skildret Krigernes Død, staar der tilbage, at vi ogsaa skulle fortælle om deres Fyrstes, jeg mener den ærerige Alfreds, Martyrdom; og her vil jeg ligeledes fatte mig i Korthed, for at jeg ikke, hvis jeg i Enkelthederne skulde ville gennemgaa alt, hvad der er bleven gjort mod ham, muligvis skal mangfoldiggøre Sorgen for mange og særligt da for dig, Fru Dronning. Jeg beder dig da, høje Frue, at du her ikke vil kræve mere end dette, som jeg nu vil sige kortelig for at skaane dig; thi der kunde siges meget, hvis jeg ikke vilde skaane din Smerte; der kan jo nemlig ikke tænkes nogen større Smerte for en Moder end at se eller høre om en højtelsket Søns Død. Den unge Kongesøn blev altsaa hemmeligt tagen til Fange i sit Herberge, og man førte ham derpaa ud til den Ø, som kaldes Heli[1], hvor han først blev given til Pris for de skændig onde Krigeres Haan. Derefter udvalgte man nogle endnu mere foragtelige Mennesker, for at den begrædelsesværdige Yngling kunde blive domfældt af disses vanvittige Raseri; og efter at de vare blevne satte til Dommere, bestemte de, at først begge Øjnene skulde udstikkes paa ham til Forhaanelse. Da de nu gjorde sig rede til at sætte dette i Værk, lagde to Mænd sig over hans Arme for at holde dem fast, medens det stod paa, og een lagde sig over hans Bryst og een over hans Ben, for at man saaledes lettere kunde tilføje ham Mishandlingen. Dog, hvorfor opholder jeg mig ved dette sørgelige Emne? Jeg selv føler, hvor min Pen ryster, mens jeg skriver, idet jeg med Rædsel tænker paa, hvad den højhellige Yngling maatte lide. Saa vil jeg da med endnu større Kortfattethed se at komme ud over denne store Ulykkes Jammer og blot angive den endelige Udgang paa denne hans Martyrdom:

[1]) i Floden Ouse ved Klosteret Ely, som Kong Knut havde begunstiget i høj Grad.

han blev nemlig holdt fast af de ugudelige, fik saa ogsaa Øjnene stukne ud og blev derpaa dræbt paa den ugudeligste Maade. Efter at have fuldbyrdet dette Mord lod de hans afsjælede Legeme blive liggende dér paa Stedet; men Kristi trofaste, jeg mener Munkene paa den nys nævnte Ø Heli, førte det bort og begravede det med Hæder. Men paa det Sted, hvor hans Grav er, sker der mange Jærtegn, efter hvad der fortælles af nogle, som ogsaa paastaa, at de selv meget ofte have set disse med egne Øjne. Og det er ogsaa, som det bør sig at være. Thi uskyldig led han Martyrdøden, og derfor er det billigt, at de uskyldige Blodvidners Kraft udøves ved ham. Derfor maa Dronning Emma glæde sig ved at have en saa mægtig Talsmand hos Gud; thi den, hvem hun fordum havde til Søn her paa Jorden, har hun nu til Beskytter i Himlen.

7. Men Dronningen, som var slagen med Forfærdelse over denne saa uhørte Ryggesløsheds Daad, overvejede i sine stille Tanker, hvad det var tjenligst for hende at gøre. Hendes Sind bestormedes da nu af forskellige Følelser og droges hid og did[1]: hun nærede Betænkelighed ved længere at betro sig i saa stor Troløsheds Vold, eftersom hun overvældedes utrøsteligt af Sorg over Sønnens Mord; men paa den anden Side fandt hun dog en endnu større Trøst i Tanken om, at han nu hvilede i tryg Fred. Som Følge heraf følte hun sig da, som vi have sagt, forpint paa dobbelt Maade, nemlig af Bedrøvelse over sin Søns ynkværdige Død, men dernæst ogsaa af Mistvivl om at kunne bevare det Liv og den Værdighed, der endnu var hende levnet. Men maaske vil her en og anden, hvem Misundelse mod denne høje Frue gør avindsyg og dadlelysten, tilraabe mig: »Ja men hvorfor vragede hun

[1]) efter Sallusts Jugurtha 25, 6 f.

da at dø den samme Død, naar hun dog ikke i nogen Maade tvivlede paa, at hendes Søn, der var bleven myrdet ved dette Forræderi, nød den evige Hvile?« Til at gendrive saadan Tale mener jeg at man bør anvende følgende Svar: Hvis det havde været en Forfølger af den kristelige Religion og Tro, hun havde for sig, vilde hun ikke have undslaaet sig for at udsætte sit Liv for Fare. Men i alle rettroendes Øjne vilde det være syndigt og forbandelsesværdigt, om hun, en Kvinde af saa herligt Ry, lod sig berøve Livet af en ærgerrig Mands Lyst til jordisk Herskervælde, og at dø een Gang for alle kunde visselig ikke regnes for en ærefuld Udgang paa en saa fremragende Herskerindes Livslod[1]. Idet hun da stillede sig disse og andre lignende Tanker for Øje og derhos mente, at det Opfordringsord af Herrens egen Mund[2] indeholdt en gavnlig Forskrift for hende selv i hendes egen Stilling — det Ord, hvori han jo lægger sine udvalgte Apostle paa Hjerte: »*Dersom de forfølge eder i een Stad, da flyer til en anden*« —, saa fulgte hun de Udveje, der aabnede hende Udsigt til at bevare, hvad der endnu var hende levnet af Ære og Værdighed, og som i Betragtning af hendes ulykkelige Stilling fuldt ud stemmede med hendes Ære[3], og hun fandt endelig, ved at Himlen i Naade saa' ned til hende, paa et snildt Raad. Hun ansaa det for gavnligt for sig at ty bort til fremmede Folkefærd, og dette gennemførte hun ogsaa paa kløgtig Maade lige til det sidste. Men dog fik hun at erfare, at de, hun søgte til, ikke stillede sig som fremmede overfor hende; thi medens hun dvælede blandt dem, blev hun æret paa den sømmeligste Maade, ganske som om hun var hos sine egne.

[1]) Udtrykket er hentet fra Sallusts Jugurtha 14, 24.
[2]) Matth. Evang. 10, 23.
[3]) Aldeles efter Sallusts Catilina 35, 4.

Hun forsamlede altsaa, saa godt som Forholdene og Omstændighederne tillod det[1], saa mange hende trofast hengivne Stormænd som muligt om sig. For dem aabenbarede hun, da de vare komne til Stede, klart og tydeligt sit Hjertes Hemmeligheder; og da ogsaa de gav deres Bifald til den Beslutning, deres Frue havde fattet, skaffede man vel udstyrede Skibe til Veje til deres Udenlandsfærd[2]. Saa sejlede de da for gunstige Vinde over Havet og landede ved en Ankerplads, der laa ikke langt fra den befæstede By Brügge. Denne Fæstning bebos af Folk fra Flandern, som man har anvist Bopæl dér, og den stod i det højeste Ry saavel for sine forretningsdrivendes store Antal som for sin rige Overflod paa alle de Ting, som Menneskene regne for de ypperste[3]. Her blev hun modtagen med Hæder, som det var hende værdigt, af Markgreven i det nævnte Land, Balduin, en stor og uovervindelig Fyrstes Søn[4], og af hans Hustru Athala (hvilket Navn kan oversættes ved: »den ædelbaarne«), en Datter af Frankernes Konge Rodbert og Dronning Constantia. Af dem fik Dronning Emma ogsaa en til en kongelig Husholdning egnet Bolig i den før nævnte By, og desuden blev der bragt hende Fødemidler i rigeligt Maal. Disse Gaver modtog hun for en Del med den største Tak-

[1]) Ligeledes en oftere genkommende Vending hos Sallust.

[2]) Emma rejste bort i Begyndelsen af Vinteren 1037. At hun tog til Flandern og ikke til Normandiet, forklares derved, at hun ikke ventede sig nogen venlig Modtagelse hos Normandiets daværende Hertug, Vilhelm Bastarden.

[3]) Atter Sallustianske Udtryk fra Jugurtha 47, 2; 41, 1.

[4]) Det var Balduin d. 5te, Greve af Flandern 1034—67, med Tilnavnene *Insulanus* og *Pius*; hans Fader var Balduin d. 4de Barbatus. Hans Hustru Athala (Edel) var Datter af den franske Konge Robert den Første af Capetingernes Hus, som regerede 996—1031. En Sønnedatter af dette Par var den danske Konge Knud den Helliges Dronning Adele.

sigelse, men for en Del gav hun ogsaa paa en Maade til Kende, at hun ikke trængte til dem.

8. Medens hun altsaa nu levede her i saa stor Tryghed, afsendte hun Folk med Budskab til sin Søn Edvard for at forlange, at han ikke maatte nøle med at komme til hende; og han adlød ogsaa hendes Kald, besteg sin Hest og naaede hen til sin Moder. Men da de nu havde faaet Lejlighed til at tale med hinanden, forklarede Sønnen hende, at vel følte han Medynk med sin Moders ulykkelige Stilling, men han kunde dog paa ingen Maade yde hende Hjælp, eftersom de Angliske Stormænd ikke havde aflagt nogen Ed til ham; dette viste altsaa, at hun maatte vente sig Hjælp af hans Broder[1]. Efter at Mødet havde faaet dette Udfald, vendte Edvard igen tilbage til Normandiet, og Dronningens Sind var endnu bestandigt i Raadvildhed om, hvad hun skulde gøre. Men efter hans Tilbagerejse sender hun saa Folk med Bud til sin Søn Hardeknut, som paa den Tid havde Herredømmet over Danerne; ved disse Bud gør hun ham bekendt med den uhørte Sorg, der havde ramt hende, og beder ham om, at han vil skynde sig med at komme til hende saa hurtigt som muligt.

9. Da nu Rædselsbudskabet om denne saa svære Forbrydelse ramte hans Øren, blev hans Sind lige straks i Begyndelsen lamslaaet af den uudholdelige Sorg, saa at Evnen til at overlægge svigtede ham. Thi han brændte i sit Hjerte efter at drage hen for at hævne den Overlast, der var sket hans Broder, men ogsaa efter at lyde det Budskab, hans Moder havde sendt ham. Men saa traf han da sine Foranstaltninger til

[1]) d. v. s. Halvbroderen Hardeknut, hvem hans Fader jo havde ladet Anglerne aflægge Ed til.

at iværksætte begge Dele[1]. Han udrustede en saa stor Styrke af Krigsskibe og Krigsfolk, som det var ham muligt[2], og den største Del af dem lod han lægge sig i en vis Vig af Havet, for at de skulde komme ham til Undsætning, hvis der under hans Fart enten skulde tilbyde sig Lejlighed for ham til at levere et Slag, eller han maaske ogsaa skulde blive sat i den Nødvendighed at maatte værge sig mod Angreb; men ellers begav han sig med ikke mere end ti Skibe i Følge paa Vejen til sin Moder, som hjemsøgtes af Sorg og Ængstelse, og det i ikke ringe Maal. Medens de altsaa nu, ivrigt opsatte paa en ilsom Fart, ikke blot kappevis kløvede Havets Skum med den kobberbeslagne Stævn[3], men ogsaa hejsede Topsejlene for de gunstige Vinde, sammenhobede der sig pludseligt (— thi Havets Udseende er jo ikke nogen Sinde til at stole paa, men altid uberegneligt og upaalideligt paa Grund af Vindenes Ustadighed —) et græsseligt Uvejr[4] af Stormbyger og Skyer bagved dem, og Dybets Overflade oprørtes allerede af de brat nedstormende Søndenvinde. Saa gøre de da, hvad man for det meste plejer at gøre i en saa gruelig Stilling[5]: de kaste Ankrene ud fra Forstavnene[6] og lade dem bore sig fast i Havbundens Sand. Og skønt denne Hændelse i det Øjeblik kom dem ubelejligt, er det dog troligt, at den ikke er indtruffen uden den altstyrende Guds Vilje, efter hvad Sagens Udgang senere hen viste, idet nu alles Lemmer bøjede sig for den milde Hvile og Søvnen[7]. Thi i den paafølgende Nat, medens Harde-

[1]) Hardeknuts Tog foregik 1039.
[2]) Atter efter Sallusts Jugurtha 13, 2 o. a. St.
[3]) Udtrykket er hentet fra Vergils Æneide I, 35.
[4]) Vergils Georgica I, 323.
[5]) Efter Sallusts Catilina 29, 2.
[6]) Vergils Æneide VI, 901.
[7]) Ogsaa Udtryk fra latinske Digtere, Vergils Æneide I, 249 o. a. St.

knut hvilede paa sit Leje, vises der ham fra Gud et Drømmesyn, som styrker og trøster ham og byder ham være ved frejdigt Mod; det opfordrer ham desuden til, at han ikke maatte afstaa fra sit Forehavende, saasom inden faa Dages Forløb den uretfærdige Ransmand af hans Kongedømme, nemlig Harald, skulde dø, og Riget, der var betvunget ved hans Faders Kræfter, uskadt skulde tilfalde ham, den retmæssige Arving, efter den retfærdigste Arvefølge.

10. Da Drømmeren[1] nu herefter vaagnede, følte han sig mere tryg i sin Sag ved saadanne Varselstegn og takkede den almægtige Gud for den store Trøst, ligesom han heller ikke i nogen Maade tvivlede paa, at det jo vilde ske, hvad det omtalte Drømmesyn havde forudsagt ham. Og da omsider Havets Vrede var stilnet og Uvejret helt havde lagt sig, udspændte han sine bugnende Sejl for de gunstige Vinde[2], og saaledes landede han da efter at have faaet en lykkelig Fart ved Brügges Havn. Efter at han her havde fastgjort sine Skibe med Anker og Tov og sat Søfolk til at passe paa dem, begav han sig ad den lige Vej med udvalgte Ledsagere til sin Moders Herberge. Hvilken Sorg og hvilken Glæde der nu kom til Udbrud ved hans Ankomst, vil intet Skrift nogen Sinde kunne klargøre for dig, Læser. Ikke ringe var Moderens Smerte, idet hun i Indbildningen saa' sin myrdede Søns Aasyn i hans Træk; men paa den anden Side fyldtes hun af stor Glæde, naar hun saa' den overlevende Søn staa uskadt ved sin Side. Deraf kunde hun skønne, at den guddommelige Barmhjertigheds dybe Kærlighed saa' i Naade til hende, siden hun endnu ikke stod berøvet en saadan Trøst. Og ikke længe efter, medens

[1]) Genesis 37, 19.

[2]) Vergils Æneide III, 520; Ovids Ars amandi III, 500 osv.

Sønnen dvælede hos sin Moder og ventede paa, at det omtalte Drømmesyns Løfter skulde opfyldes, kom der Budbringere med glædelige Budskaber: de bragte ham nemlig det Bud, at Harald var død[1], og derhos meldte de, at de Angliske Stormænd ikke vilde staa ham imod, men glædede sig med ham i mangfoldig Jubel; derfor maatte han ikke forsmaa at søge tilbage paa ny til det Rige, som tilkom ham efter Arveføl gens Ret, og sørge ligeligt baade for sin egen Værdighed og for deres Vel.

11. Opmuntrede ved disse Ord besluttede Emma og Hardeknut at stævne hjem til det fædrene Riges Kyster[2]. Saa snart Rygtet herom naaede Bybeboernes Øren, kunde man straks have set alt opfyldes af Smerte og Sorg. Thi de rige sørgede over hendes Bortgang, hvis elskelige Samtale de altid plejede at nyde, og de fattige sørgede over hendes Bortgang, hvis længe vedholdende Gavmildhed var dem et Værn mod Trangens Byrde; Enker sørgede med samt forældreløse, hvem hun havde løftet op af Daabens hellige Vande og beriget med ikke ringe Gaver. Derfor véd jeg ikke, med hvilke Lovtaler jeg skal ophøje denne Kvinde, som dér paa Stedet aldrig svigtede dem, der genfødes i Kristus. Her bør jo klarligt nok hendes Trofasthed prises, hendes Godhed forherliges paa enhver mulig Maade; men[3] hvis jeg agtede at tale derom saaledes, at jeg tog Hensyn til alle hendes gode Handlinger een for een, saa, tror jeg, vilde snarere Tid end Stof komme til at mangle mig; derfor skynder jeg mig med atter at optage min Fortællings Traad.

12. Da der nu altsaa blev truffet Anstalter til

---

[1]) Han døde i Oxford d. 17. Marts 1040 og blev begravet i Westminster.

[2]) Hardeknut landede ved Sandwich midt paa Sommeren 1040.

[3]) Hele denne Slutning er formet efter Sallusts Jugurtha 42 Sl.

Dronningens og hendes Søns Hjemrejse, lød der Jammerklager og Suk mellem hinanden over hele Kysten, og alle Arme hævedes oprakte mod Himlen. De græd nemlig over, at hun drog bort fra dem, hvem de i hele hendes Landflygtigheds Tid havde betragtet som deres egen Medborgerinde; for ingen af de rige havde hun været en besværlig Gæst, for ingen af de fattige havde hun været trykkende i nogen som helst Ting. Derfor skulde man have troet, at alle stod i Begreb med at gaa i Landflygtighed, man skulde have sagt, at alle tænkte paa at drage med hende til de fremmede Egne: saadan Jammerklage lød der over hele Kysten, saaledes hulkede hele den hosstaaende Folkeskare. Om de end i visse Maader glædedes med hende over, at hun atter skulde indtage den Værdigheds Plads, hvorpaa hun forhen stod, kunde Kvinderne dog ikke med tørre Øjne lade hende fare. Omsider sejrer hendes Kærlighed til sit Land[1]; og efter at have kysset alle een for een og under Graad budt dem Levvel, stævnede hun tillige med sin Søn og deres Ledsagere ud paa Dybet, ikke uden at der flød Taarer i rigt Maal paa begge Sider.

13. De Angliske Stormænd, som ikke satte fuld Fortrøstning til deres tidligere afgaaede Sendefærd, kom dem da her i Møde, førend de sejlede over Havet; de mente nemlig, at de handlede bedst i baade at gøre Kongen og Dronningen deres Undskyldninger[2] og ydmygt at underkaste sig deres Herrevælde. Betrygget herved naaede Hardeknut med sin Moder omsider over til Havnen paa Kysten hinsides Havet og modtoges dér med største Ære af alle dette Lands Indbyggere; og saaledes genvandt han ved den guddommelige Miskundheds Naade det Kongedømme, som skyldtes ham. Efter

[1]) Vergils Æneide, VI, 823.

[2]) fordi de tidligere havde svigtet deres Sag.

at alt dette nu var gaaet, som her er fortalt, og efter at han havde faaet alle sine Anliggender vel ordnede i Fredens Ro, skikkede han, dreven af sin broderlige Kærlighed, Sendebud til Edvard med Bøn om, at han vilde komme og dele Rigets Styrelse med ham.

14. Edvard adlød sin Broders Kald[1] og sejlede over til Anglernes Land; og Moderen og begge hendes Sønner nød nu Kongedømmets til Rede liggende Goder, uden at nogen Trætte kom dem imellem. Her vises der Trofasthed mod Rigets Forbundsfæller, her staar en ukrænkelig Kærlighedens Pagt mellem Moder og Brødre ved Magt. Alt dette har Han skænket dem, som gør, at *Husfæller bo sammen i Enighed*[2], Jesus Kristus alles Herre, som er i Treenigheden og hvis Herskervælde blomstrer uvisneligt! Amen!

[**15.** Saa herskede da disse Brødre sammen i Enighed, til Døden kom imellem og skilte dem ad, idet den bortrev Kong Hardeknut fra Livsluftens Egne[3]. Kongen blev begravet med Hæder af sin Moder og

---

[1]) Edvard kom til England 1041 eller maaske allerede 1040. Hardeknut gav ham Del i Kongedømmet over England, ligesom han tidligere havde delt sit Herredømme i Danmark med sin Halvbroder Sven, da denne var bleven jaget fra Norge; om han gjorde det for at sikre sig mod mulige Angreb fra Edvards Side, som vel nok vilde være blevne støttede af det engelske Parti, eller af virkelig Broderkærlighed, maa staa hen.

[2]) Ordlyden (paa Latin) nærmest efter Psalm. 67 (68), 9; Tanken efter Psalm. 132, 1.

[3]) Vergils Æneide I, 387. — Hardeknut døde Tirsdagen d. 8. Juni 1042.

sin Broder under den største Sorg. Efter Hardeknuts Død fulgte Edvard ham paa Tronen som lovmæssig Arving, en Mand, som er udmærket ved sin fremragende Legemsstyrke, udrustet med Hjertets og Snillets store Gaver og en livfuld Aandsbegavelse og overhovedet, for at jeg skal sammenfatte alt i Korthed, smykket i højeste Maal med alle attraaværdige Egenskaber.]

Selskabet for historiske Kildeskrifters Oversættelse

eller, som det egentlig hedder, Selskabet for historiske Kildeskrifters Overførelse paa Modersmaalet, afsluttede med Aaret 1889 den første Række af de Oversættelser, det har udgivet. Paa den Tid bestod Selskabets Styrelse af Rektor Lefolii i Forening med to af Højskolernes ledende Mænd, men til den knyttedes den Gang yderligere to Mænd fra Universitetet. Samtidig overtog Selskabet selv Forlaget af Oversættelserne, og med Efteraaret 1890 begyndte det sin anden Række, som nu efter seks Aars Forløb afsluttes.

I dette Tidsrum har Selskabet udgivet følgende Skrifter:

Orderik Vitalis: Historiske Beretninger om Normanner og Angelsaksere, andet og tredje Bind, oversat af P. Kierkegaard (1891—1896).

Lektor *Povl Helgesens* historiske Optegnelsesbog, sædvanlig kaldet Skibykrøniken, oversat af A. Heise (1890—1891).

Polybios: Om Grundlæggelsen af Romernes Verdensherredømme, oversat af O. A. Hovgård (1890—1893).

Viborgbispen Gunners Levned, oversat af Hans Olrik (1892).

Danske Helgeners Levned, i Oversættelse ved Hans Olrik (1893—1894).

Gajus Sallustius Krispus: Katilina og Jugurtha, oversat af H. H. Lefolii (1895—1896).

Polybios: Om Romernes Statsforfatning og Krigsvæsen, oversat af Joh. Forchhammer (1896).

Kong Knuts Liv og Gerninger eller Æreskrift for Dronning Emma, oversat af M. Cl. Gertz.

Desuden har Selskabets Medlemmer ogsaa efter en Overenskomst med Værkets Forlægger modtaget:

Herodots Historie, oversat af F. Falkenstjerne, Hæfte 1—5;

i 1892 maatte Oversætteren dog paa Grund af en haard Sygdom standse med sit Arbejde, og dette har beklageligvis ikke siden kunnet genoptages.

Ved Afslutningen af første Række var Selskabets Medlemstal meget ringe; det steg imidlertid stærkt og hurtigt, da de nye Skrifter begyndte at udkomme, og Selskabets hele Virksomhed blev Genstand for en meget sympatetisk Omtale i Pressen. Dertil lykkedes det af Kultusministeriet at opnaa en Forhøjelse af det aarlige Bidrag, som det allerede længe havde ydet Selskabet; og dettes Pengeforhold blev snart gode, saaledes som det vil fremgaa af følgende Udsigt over dets Indtægter og Udgifter i Tiden fra Sommeren 1890 til 30. Juni 1896, da det sidste foreliggende Aarsregnskab blev afsluttet.

Indtægter:

Medlemsbidrag 1891—1895 (heraf fra Norge Kr. 220,57)	Kr.	11864,57
Salg af afsluttede Skrifter		153
Kultusministeriets Bidrag 1890/91 til 1896/97		6300
Indvundne Renter		194,01
i alt		18511,58

Udgifter:

Honorarer for Oversættelser og Gennemsyn heraf	Kr.	5841
Tryk, Papir, Hæftning		7543,36
Indkøb af Eksemplarer af Herodot, Hæfte 1—5		1160,16
Provision til Hovedkommissionæren og Boghandlerne		2328,80
Forskellige Udgifter		491,14
(heraf Kundgørelse: 172,45; Indkøb af Du Canges Glossarium over Middelalderens Latin til Brug for Selskabets Oversættere: 153,07)		
i alt		17364,46
Kassebeholdning 30. Juni 1896		1147,12
		18511,58

Efter Nytaar vil den **tredje Række** af Selskabets Skrifter blive paabegyndt. I denne vil først og fremmest blive optaget en Oversættelse af *Thukydids* navnkundige Historieværk ved Prof. Dr. Gertz; dertil foreligger allerede fuldendt i Manuskript *Paulus Diaconus*'s Longobarderhistorie, oversat af cand. mag. Gustav Bang, og *Joinvilles* Skildring af Ludvig den Helliges Liv, oversat af cand. mag. og theol. Garde. Man tør vel ogsaa haabe at kunne faa den paabegyndte Oversættelse af Herodot ført til Ende, og det er desuden Bestyrelsens Ønske, ved Siden af disse Værker fra den klassiske Oldtid og den europæiske Middelalder, at fremføre nogle nye Oversættelser af Kilder til Nordens Historie; det har dog vist sig, at dette møder adskillige Vanskeligheder, og noget sikkert tør ikke loves i den Retning.

Idet Styrelsen takker Selskabets Medlemmer for den Støtte, det hos dem har fundet i de forløbne Aar, beder den dem vedblivende at støtte dens Bestræbelser. Selskabets Medlemsantal er nu ret betydeligt; men det Formaal, det arbejder for, er saa sundt og saa almennyttigt, at det vel kunde vente Tilslutning i endnu videre Kredse. Med sit nuværende Medlemstal vil Selskabet aarlig kunne udgive og tilsende sine Medlemmer omtrent 30 Ark; det var dog ønskeligt, om man kunde komme op til endnu højere Arketal, og vi beder derfor Selskabets Medlemmer netop nu, da der skal paabegyndes en ny Række, at virke hver i sin Kreds for at skaffe Selskabet Tilgang af nye Medlemmer. Enhver, som har Sans for historisk Læsning og Følelse for Betydningen af en sund historisk Dannelse, bør støtte denne Overførelse paa Modersmaalet af historiske Kildeskrifter.

1. November 1896.

Kr. Erslev,
Professor, Dr. phil.

M. Cl. Gertz,
Professor, Dr. phil.

H. H. Lefolii,
fhv. Rektor.

J. Nørregaard,
Dr. phil., Højskoleforstander.

L. Schrøder,
Forstander for den udvidede Højskole i Askov.

A. ANDREASSEN